

ANUL XXII—NR. 52 (968)—22 DECEMBRIE 1973

flacăra

Biblioteca Municipiului Deva
SALA DE LECTURĂ

ilie năstase, aeroportul otopeni,
miercuri, 19 decembrie 1973, orele 24 fără ceva:
«spuneți-mi locul, ora și cum să vin îmbrăcat»

șef sau subaltern,
toți avem aceleași
sarcini de partid

NOPTILE
LOCALURILOR
DE
NOAPTE

*dispensarul l-aș lăsa,
de ce să mint,
dar oamenii nu i-aș lăsa*

starea birocrăției

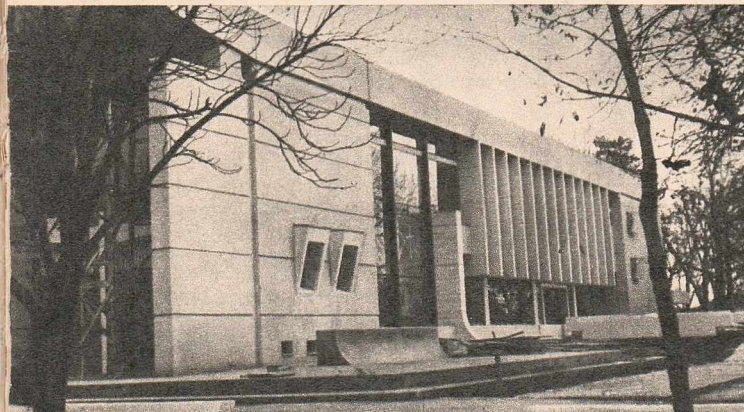

◀ Colaborare frățească la Facultatea de medicină generală din Capitală. (Lică Iosif)

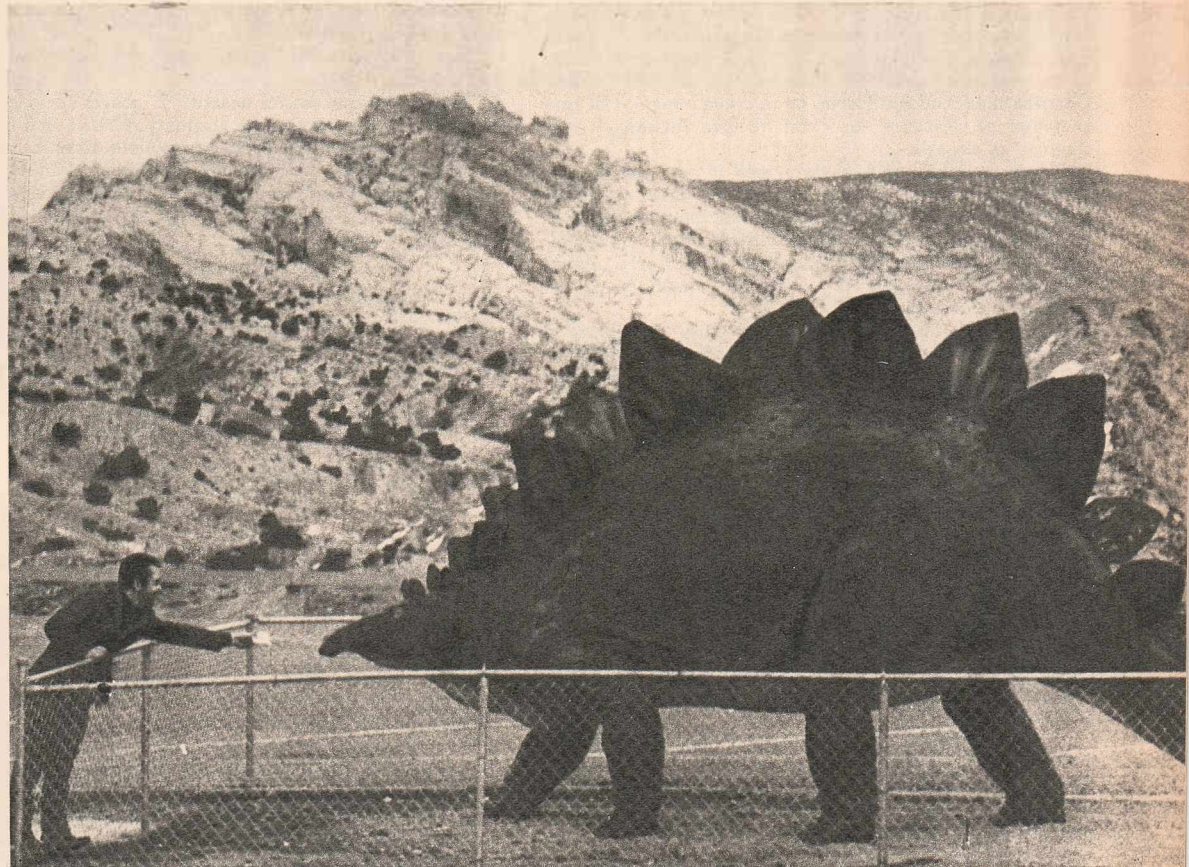

▲ La alegere. (Gh. Vințilă)

▼ Leul (scriitorul Corneliu Leu) și stegozaurul...

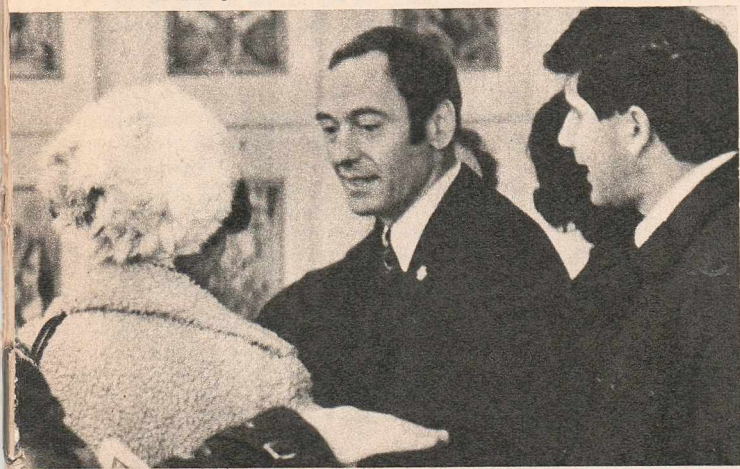
▲ Un cadou pe care Moș Gerilă II oferă iubitorilor de spectacole din Focșani: noua Casă de cultură. (Sorin Postolache)

◀ Un recent vernisaj la București: expoziția graficianului Val Munteanu. (Elena Ghera)

▼ La Poiana Brașov. «Souvenir» din... București! (Petre Popovici)

▲ Se schimbă fața lumii — martori oculari în cartierul Colentina din Capitală. (Elena Ghera)

posibili cineaști

actori și roluri

pe ecrane

cînd vestitorii își vestesc pasiunea

Deși înființat în iulie 1972, cineclubul *Vestitorii* (al Uniunii sindicatelor din poligrafie, presă, radioteleviziune și edituri) se prezintă la acest sfîrșit de an, nu numai cu 15 filme terminate, 4 filme în diferite etape de realizare, dar și ca o instituție care are un președinte, o echipă organizată, sală și aparat de proiecție. Un bilanț incurajator pentru cei care sînt încă la început de drum, dar bun de a fi învidiat pentru cei care sînt ceva mai bătrîni în pasiune, dar mai puțin organizați și ajutați.

Cert este că *Vestitorii* au spirit organizatoric, iar acest lucru l-au demonstrat de curînd, cînd seara de gală a filmelor dedicate zilei tipografilor din R.S.R. a coincis cu seara de vizionare a comisiei de preselecție pentru festivalul bucurestean *Pelicula de aur*.

Au fost multe filme documentare și cîteva artistice. Filmul artistic, așa cum îl înțeleg cineclubiștii, și nu numai cei de la *Vestitorii*, este parcă mai ușor de făcut fiind necesari doar cîteva interpreți, decor natural și idee; ideea e mai greu de găsit, dar și cînd există, cu ea se pot lua premii în străinătate, pentru că s-au realizat niște mici bijuterii. *Băiețelul* nu are mai mult de două-trei minute și este o satiră inteligentă la adresa tinerilor atrași doar de aparente: într-o cameră dezordonată la culme un tînăr citește *Codul manierelor elegante*. *Cheia și Poveste pescărească* au ritm, au cursivitate și umor — au fost și premiate la Brno — dar folosesc, mai ales primul, imaginea cam prea solicitată a ceea ce-și închipuie unii că înseamnă viața tinerilor (bar, mașină, țigară) avînd totuși meritul de a folosi strada sau decorul firesc al orașului, nefalsificat de nici un scenograf sau arhitect grandoman. Ceea ce înseamnă că și lipsurile pot folosi la ceva.

Minăți de dorința de a descoperi realitatea, cineaștii realizează unele documentare, dintre care cele sportive se clasează, de departe, pe primul loc. Umor în surprinderea unor fragmente de viață, mișcarea Bucureștiului desfășurată în profunzimea cadrului, posibilitatea de a portretiza în *Marș* și în *Cros* pe participanții acestor manifestări, comentariul muzical inspirat — sînt cîteva din virtuțile care pot da speranță cineclubiștilor. Un poem vizual al mișcării, descompusă după ritmurile muzicii clasice, reușește Ion Petcu în *E primăvară în ianuarie*, iar *Nu vom uita niciodată* se bazează pe pulerea montajului de idei realizînd un manifest pentru pace, dramatic și nelozincard.

În schimb, atunci cînd abordează documentarul pe teme profesionale, reportajul, sau documentarul turistic, cineaștii amatori ne arată că nu au asimilat din lecția profesioniștilor decît unele ticuri și șabloane exterioare careucid — prin plictiseală, lipsă de fantezie și stereotipii verbale — temele realmente interesante: aplicații ergonomice (*Tipotehnic*), întreceri profesionale (*Cei mai buni dintre cei buni*) ș.a.

Deși la început de drum, *Vestitorii* ne anunță că au ceva de spus folositor lor și celorlalți.

Rodica POP

P.S. Premiul *Pelicula de aur* a revenit documentarului *Munca noastră...* de Ion Petcu. În seara preselecției, filmul nu avea sonorul adecvat la frumoasa imagine cinematografică, montată expresiv. Între timp însă, după cum se vede, lucrurile s-au pus la punct.

cine, ce, unde, cînd?

● Cineastul cehoslovac Jiri Menzel va realiza, în Franța, filmul «Ridicarea cortinei», cu Marlène Jobert în rolul principal.

● După ce s-a dedicat o bună bucată de timp peliculelor publicitare, regizorul Pierre Grimblat s-a întors la filmul artistic cu ecranizarea unui roman de Christian Charrière, «Dites-le avec des fleurs», o poveste dramatică nelipsită de accente umoristice și poetice. Protagonista — Delphine Seyrig.

● Walter Matthau va fi «Polițistul vesel» în filmul cu același nume pe care-l realizează Stuart Rosenberg pentru casa «20-th Century Fox».

● Diahann Carroll a înlocuit-o pe Diana Sands într-un film a cărui acțiune se petrece în Harlem, intitulat «Claudine».

● La lunga listă de activități ce i-au marcat biografia, Roger Vadim și-a adăugat de curînd încă una, aceea de conducător al unei case cinematografice, «Paradox film». Primul regizor pe care îl are în vederi noul producător este el însuși, primul film — «Tinăra asasinată», «o istorie inspirată de un fapt divers autentic», după cum declară Vadim. Cineastul intenționează să lanseze și o nouă stea cu acest prilej.

● Regizorul bulgar Liubomir Șarlandiev despre noul său film «Cel mai bun om din cîți cunosc»: «Trebuie să fie un aliaj solid între lumea poeziei și cea a materiei.»

ELINOR SIMMONS, tînăra și deloc intimidată parteneră a lui Frank Sinatra, în filmul polițist Tony Roume.

anatomia dragostei

Ispită permanentă pentru spectatori, filmul de dragoste face mai totdeauna sală plină. Din păcate, titlul atrăgător al afișului nu validează și rigoarea lui artistică. Departe de a-l ocoli, intrăm și reușim să stăm pînă la capăt, să ne amuzăm chiar, să ne recunoaștem la un moment dat, pentru că, oricum, *Anatomia dragostei* poartă în ea sinceritatea feliei de viață.

Cei doi eroi se numesc biblic: Adam și Eva. Se știu de mult și se reîntînesc din întîmplare într-o expoziție. Ea, proaspăta văduvă, după o căsnicie ratată, aspiră la adevărată fericire. El, holtei jovial și nepăsător, își iubește în primul rînd meseria. Dragostea lor se înfiripă după canoane obișnuite: cu telefoane mult așteptate, cu intimitatea primelor întîlniri în restaurante, cu ieșiri bucolice în natură. Cînd rozul se topește și relația intră sub semnul suspiciunii și al repetatei gelozii a femeii, «tragedia» faptelor e salvată de necesara malitie a regizorului. Irevocabilul «n-o să te mai văd niciodată» pe care-l rostește bărbatul este ulterior convertit în împăcare. Pentru că așa se întîmplă și în viață. Irevocabilul devine revocabil. Acest balans între serios și comic dă filmului echilibrul.

Pentru a mulțumi pe toată lumea asistăm și la un transfer de sentimente. Bărbatul indiferent de la început cunoaște și el faza geloziei. Comicul situației devine astfel mai intens, dar și conflictele încep să curgă lanț. Căsătoria pare a fi singura soluție salvatoare, fapt îndeplinit și consumat în acordurile marșului nupțial din final.

Evitînd analiza de profunzime psihologică, regizorul polonez Roman Zaluski ne reține atenția doar în limitele unui film agreabil.

Rada PREJBEANU

BARBARA BRYLSKA și JAN NOWICKI, un cuplu actoricesc lansat de filmul *Anatomia dragostei*.

noapțile localurilor de noapte

marile restaurante? în fine, mă rog...

Sîmbătă seara și duminică toată ziua am obiceiul să lipsesc din București, pentru că rămîn acasă, în Balta Albă. A trebuit să vină această sîmbătă în care n-am crezut niciodată pentru a-mi «petrece» seara împreună cu Delia Ștefan, Dorin Tudoran și o echipă de control a miliției economice la «Union». Ne respectam, fiecare în felul lui, o obligație de serviciu, chiar dacă unii dintre noi nu arătau prea încântați de perspectiva de a sta la o masă de restaurant tocmai atunci împreună.

Fumul ne-a înfășurat încă de la intrare, pe cînd mergeam pe potecuta dintre mesele barului, ne-a însoțit la garderobă și pe urmă, timp de mai bine de trei ore, în fosta frumoasă sală a restaurantului «Turn». Am comandat coniac, fiecare indiferent cît, pentru că și așa, știam, nu l-am fi băut, păhărelele au fost luate la control de echipa condusă de tovarășul căpitan Ilie Nimară. Personalul a început să foșnească în jurul ospătarului căruia îi dădusem comanda, Anghel Constantin, sau cum i se spunea, colegial, Costel. Barmanul, Florin, era nervos, măsurătoarea îl «inerva» fără motiv, a spart un pahar așa, degeaba, prea se uitau mulți la

el. Mai puțin cu 2-3-4 grame de pahar, nu mult, dar nu exact, ori, cum se spune: «din gram în gram ne cumpărăm și-un Fram».

Desigur, sub teighea erau două lazi cu bere «Radeberger», bere care aici nu se dă altfel decît clienților aleși pe o sprinceană sau două. Era «Radeberger», în traducere liberă «bere de la grup», adică ar fi refuzat un grup berea și de-ai ar fi rămas sub teighea. Ne întrebăm însă cît poate să rămînă berea «Radeberger» în halul ăsta, în timp ce în restaurant «colegii» răspund «n-avem» cu cea mai mare seninătate?

În sfîrșit... După aproape o oră am fost serviți din nou, farfuriile își ardeau mîinile, nu altceva, chiflele erau proaspete, șalăul proaspăt... Numai la socoteală s-a cam încurcat Costel, probabil din pricina unei emotivități exagerate. Se știe doar, se și poate demonstra, că tocmai o asemenea stare provoacă adunări greșite. Pentru un ospătar însă nu e o stare prea periculoasă, deoarece adunările și în asemenea momente se fac cu plus și nu cu minus.

Julian NEACȘU

„bine ați venit la noi ca să ne ajutați în muncă“

Sigur, fiecare dintre noi intrăm în restaurant fără gîndul la gramajul de carne sau la măslina lipsă din platou, fără gîndul la mili-litrii și gradele de alcool din pahare, nu ne interesează ce se petrece dincolo de ușa pe care intră și ies, ies și intră ospătarii și picolii. Intrăm pur și simplu. Intrăm ca să mîncăm, intrăm pentru că e sîmbătă seara, mai ales sîmbătă seara, ca să ne distrăm. Chiar și numai cu vorbe la un pahar de vodcă. Sau la o cafea. Cînd sîntem cetățeni. Dar sîmbătă seara am intrat împreună cu colegul George Stanea la restaurantul Parcul Băneasa ca ziaristi. Dar tot fără susceptibilități și suspiciuni (exercițiul profesional al eliberării de aceste omenești slăbiciuni mi-l impun de vreo 13 ani, de cînd sînt ziaristă). Însoțind cîțiva lucrători ai Direcției Comerciale din Inspectoratul General al Miliției, oameni care își sacrifică și pentru dinșii fireștile nevoi de a se distra sîmbătă seara ca să apere drepturile noastre cetățenești. Intrăm și cerem coniac Milcov și coniac cinci stele, vodcă, o gustare. Ne declinăm identitatea, intrăm pe ușa aceea pe unde ies și intră ospătarii și chelneri, măsurăm, cîntărim și totul e în ordine. Chiar prea în ordine la gramaje și mili-litrii (la grade și identități rămîne de văzut ce-o să ne spună laboratorul). Numai glasul cam micos, gestul cam servil, vorba cam ridicolă a șefului de sală **Petre Brezoi**, în acea seară singurul șef al restaurantului (ceilalți mai mari, unul era în concediu, altul lucrase dimineața — mă rog, treabă de organizare internă, bine că era un șef, totuși), «Bine ați venit pe la noi ca să ne ajutați în muncă», mă fac să ciulesc urechea. Se controlează, din întîmplare lui, carnetul cu bonurile de marcaje ale ospătarului Adrian Crivăț (25 de ani și însurat), bonierul cu notele de plată făcute consumatorilor, i se numără banii încasați și bref, apar cîteva nepotriviri de sume și de caracter. Produsele marcate, adică cerute de la bucătărie și de la bar, fac 740 de lei, el a încasat 415 lei, mai avea de făcut note de plată la cetățeni cam de 278 lei.

Și totuși, banii ăștia, ochiul dracului, nu ies și nu se potrivesc. Sînt 145 de lei (și notați, erau doar orele 21,30 seara și intrase în schimb la orele 19) încasați fără note de plată date clienților. Cu ce destinație, cine au fost trașii pe sfoară? Nu știm, știm că este neîngăduit, că este o infracțiune. În plus, se găsesc asupra-i și încă 440 de lei, susținînd că e leafa sa, luată în acea seară la ora 20, fiindcă a întîrziat casierul, dar a întîrziat și el s-o treacă, așa cum scrie în Legea 3, în caietul cu banii personali (veniți cu ei de-acasă), existent «la birou». Mă rog, noi l-am crezut, cu toată nepotrivirea afirmațiilor șefului, a lui Crivăț și-a altor ospătar. Se tot încurcau ițele și nu era prea clar cine a întîrziat: ospătarul la serviciu, casierul Ștefănescu de la «Ambasador», șeful care nu știa cînd i-a sosit subalternul la lucru, Adrian Crivăț ca să-și noteze suma personală în caiet? Ne-am făcut că e de vină casierul, dar 145 de lei rămîn mai departe 145 de lei! I s-a dat amenda cea mai mică, fiindcă era tînăr — 5 ani de meserie, și cam încurcat. 125 de lei, deși privirile albastre mă tăiau în două (sau în mai multe, el știe în cite). Am plecat însă și eu cu un ghimpe: era educativă amenda organelor de miliție? Sau, cîți clienți au plătit sîmbătă seara, mai departe, după plecarea noastră, amenda chelnerului contravenient? Pe cîți s-o fi răzbunat? Dar fără susceptibilități.

La restaurantul «Doi cocoși», într-un separeu discret, foarte discret, fără felinarul din fridă (au rugat să-l scoată) ce intră în recuzita «avec specifique roumain», se vorbește italiană. Blonda, așezată și deghizată strategic, cu verighetă pe deget, cu haine à la italienne, la perete și după umerii unui cam pirpiriu și cam fragil italian, ea, bruna, mai la vedere, epatează masa și localul. Ea a fost, ea este mai deșteaptă, ea nu este în proces penal ca «prietena», ca fraiera care s-a lăsat prinsă pentru imoralitate, ea n-a căzut în «cursă». Tip mai sportiv, mai de-

- Unde ești născut, pictore Gavrilean?
- La Voroneț, în 1942.
- Înseamnă ceva să te naști la Voroneț?
- Când ești copil ți se pare cerul zugrăvit cu sfinți.
- Cum ai descoperit pictura?
- De la un văr, Nicolae Stoica, pictor de biserici. De la el am descoperit culorile mai întâi, culorile înaintea desenului.

— Cu ce te-ai ales din facultate, ce învață un pictor în facultate?

Portret cu garoafă.

- Cu meșteșug. Am învățat meșteșug de la maestrul Baba, care m-a îndemnat să fac lucruri solide. Am învățat și cum se privește pictura. Și încă ceva am mai învățat, ce înseamnă pictura când vrei să faci pictură.
- Care meșteșuguri ale picturii se învață?

— Armonia se poate și compoziția se poate, dar, o anumită forță, o anumită vîlnă. Așa ceva nu se dobîndește. Cine n-are destulă în sine, recurge astăzi la invențiile abstracționismului care mi se par un panar de apă răsturnat în ocean.

— Cum se privește pictura, e nevoie de vreun har pentru privițiul picturii?

— Nu de har, e necesar să renunți doar la prejudecăți și să redevii copil, adică sincer ca un copil.

— Cultura plastică are vreun rol?

— Cultura plastică te ajută nu numai să-ți placă pictura, ci să și descoperi lumea din ea.

— Ce înseamnă pictura când vrei să faci pictură?

— Har, dăruire, muncă, orizont larg, înțelegerea vieții.

— Care dintre profesorii pe care i-ai avut te-au impresionat, te-au marcat, au contribuit la erupția ta?

— Baba. Mi-a fost doi ani profesor. Pînă la el, alții m-au dezorientat mai mult. Trebuia să fac cum voiau ei, cum cereau ei. Și-a trebuit să fac, altfel rămîneam fără bursă. Există o specie de profesori care nu dezvoltă în elevi dotațiile acestora. Abia cu Baba am prins curaj să pictez cum simțeam. Baba făcea puține corecturi, în schimb, ne vorbea despre pictură, despre marii artiști. Avea un fel de a ne critica, încît și atunci cînd era foarte aspru rămînea cu poftă de lucru. În vremea studenției mi-a achiziționat două lucrări de grafică. După absolvire, m-a vizitat la Iași și mi-a achiziționat încă o lucrare. Așa procedeză și în prezent cu absolvenții mai tineri. Li vizitează la ateliere, cumpără cînd îi place. E felul său de a încuraja și ajuta. Are multe lucrări cumpărate de la studenți.

— Tu cum ești în postura de profesor?

— Consecvent cu ce-am susținut mai înainte. Nu spun niciodată faceți așa, faceți cum vă cer eu!

— Ce trebuie să știe un pictor în vremea noastră?

— Că nu mai e suficient să reproduci magistral obiectele. Obiectul pictat trebuie investit cu un sens care să depășească semnificația obiectului. De la fiecare obiect pictat se cere să fie un drum spre universalitate. Pictorul de azi mai are obligația să înțeleagă necesitatea ca marile idei să fie exprimate în pictură.

— Cum s-ar putea exprima în pictură ideile, ideea de creștere sau ideea de moarte?

— Relația dintre obiecte, ea absoarbe, conține și iradiază ideile.

— Pictura ta respectă datele profesiei de mai înainte?

— Se sprijină pe mitologie, pe legende, pe un fel de magie a relației dintre obiecte.

— Ce înțelegi prin obiecte?

— Tot, inclusiv personajele. Asociind grupuri de obiecte într-un spațiu pictural-filozofic, mi-am dat seama că relația dintre ele și dintre obiecte și spațiu degajă

Minotaurul.

atmosfera proprie unor mituri. Descoperirea am făcut-o cu ocazia rememorării unor datini de iarnă din Bucovina.

— Care legende bucovinene te urmăresc?

— Legende privind Cosmogonia nașterii și a iubirii. Fiecare om e urmărit ca de o ereditate spirituală de către elementele Cosmogoniei locului în care s-a născut.

— Ce realizezi pictînd legende?

— Mă adresez stratului mitic din privitor. Declanșez ceea ce s-a păstrat în sufletul privitorului din cosmogonia populară. Redescopăr relația adormită dintre om și mit.

— Ce ecouri are pictura ta, cu rădăcini în legendele Bucovinei, asupra privitorilor cu altă ereditate mitică, să zicem?

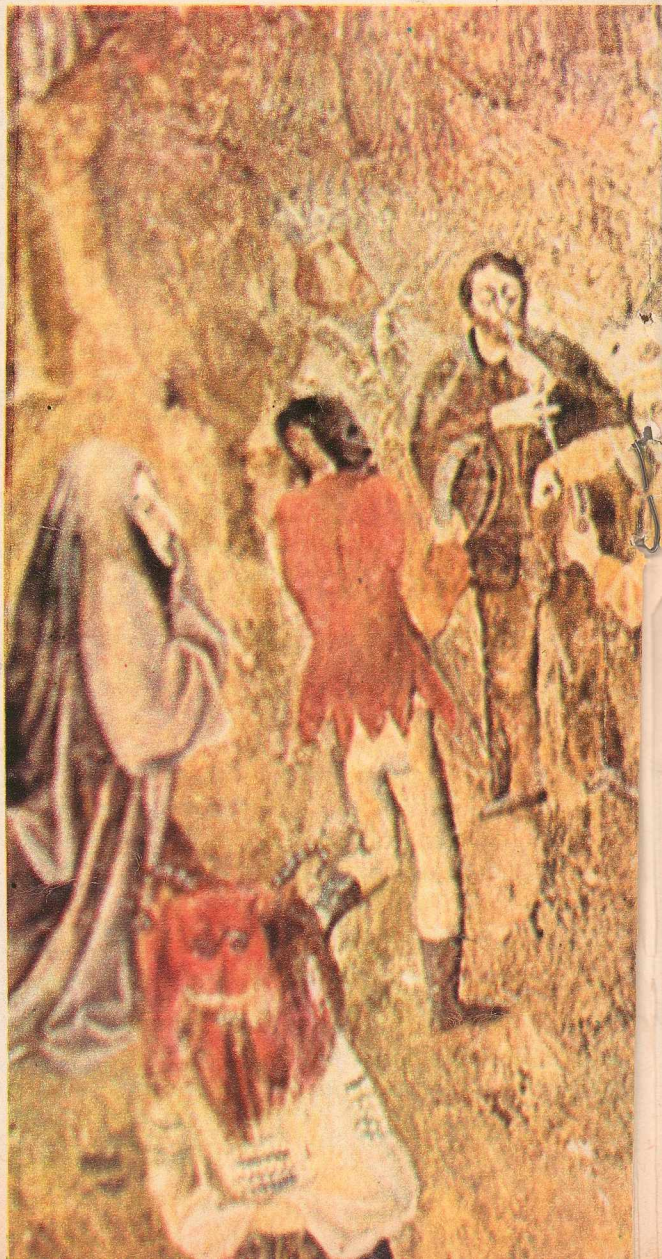
— În cei cu altă ereditate mitică, pictura mea trezește amintirea miturilor lor.

— Cum ai ajuns la pictura de o asemenea factură?

— Opțiunea pentru stratul mitic, pentru vehiculul mitic a venit de la sine. Nu mi-am impus. Lava răbufnește

DUMITRU GAVRILEAN:

„pictura
este
sinceritate
absolută“

totdeauna pe unde vrea ea. Locul în care m-am născut, atmosfera de acolo, au decis fără să mă întrebe.

— Cum crezi că se integrează pictura ta în peisajul picturii moderne?

— Pare ciudată. Prin atmosfera mitică, prin relația dintre personaje și spațiu pare ciudată, și prin mijloace.

— Alt drum te mai tentează?

— Ca să mă tenteze ar trebui mai întâi să epuizez drumul acesta. Nici nu știu măcar dacă sînt departe sau

Marele voievod.

aproape de capătul drumului meu. Nu vreau să schimb pictura ca pe o haină, nu vreau să arunc un lucru cîștigat de către mine pentru un lucru cîștigat de către alții. Mi-ar trebui numeroase vieți ca să epuizez drumul acesta și ramificațiile sale.

— Ești insensibil față de curente din cîmpul artei actuale?

— Pictura nu e modă, pictura e sinceritate absolută. Pictura mea sînt eu cu ridicările și căderile mele.

— Nu riști să devii desuet?

— Merg pe drumul meu chiar dacă risc să par unora demodat. Înțeleg să fac experiențe pentru mine. Nu experiențe pe care le încearcă alții, ci experiențe pe drumul meu.

— Ești pictorul unui singur drum. Apreciezi artiștii care au mai multe?

— Există pictori ai mai multor drumuri. În esență însă rămîn tot ei, e ceva care le unifică opera, determinîndu-i să rămînă, în fond, artiștii unui singur drum. Picasso a rămas tot Picasso și într-o lucrare de la început și în alta de acum 5 ani. Deși e pictorul mai multor drumuri, n-ar fi ajuns la ultimele lucrări dacă n-ar fi parcurs perioadele anterioare. Picasso și-a construit opera cum își ridică țăranul casa. A făcut mai întâi temelia, aia a fost o perioadă, fiecare etapă altă perioadă, așa, chibzuit, încît totul să fie solid și rezistent.

— Ce înseamnă un pictor consecvent?

— Artistul pentru care fiecare lucrare n-ar fi posibilă fără lucrarea precedentă.

— Există multă modă în pictura noastră din ultimii 10-15 ani?

— Există. Unii se supun modei de rușine. De frică să nu pară ei niște români provinciali. Neinformați chipurile despre ce se întîmplă la Paris sau despre cum se pictează la Londra. Nu pricep cum de se poate picta altceva decît simți. Nu pricep cum se poate picta ceea ce simt alții, dacă măcar simt și acei alții, dacă nu cumva au copiat și acei alții de la alții. Avem pictori care au pierdut ani de zile imitînd și acum se întorc la hainele dinainte. O durată de un an reprezintă o mare valoare, iar ei au pierdut mulți ani.

— Un artist foarte dotat ajunge și el uneori victima modei?

— Da. Foarte dotat, ori foarte dotat ca avuție. Există două mode, una generală, alta particulară. În pictură, vorbesc. Un artist face treabă bună la un moment dat și atunci transformă propria lui creație din perioada aceea într-o modă, industrializează propria lui creație, industrializîndu-se și el, cade victimă sieși, creînd propria lui modă. La moda generală nu e nevoie să mă refer. Mai spun doar că am văzut artiști loviți și de modă, și că asemenea nenorociri nu vin uneori singure.

— Care ți se pare a fi altitudinea picturii noastre în ultima vreme?

— Medie și puține piscuri. Tocmai din cauza ravagiilor modei. Partea cea mai înaltă a picturii românești con-

Căderea lui Icar.

temporane e modernă în sensul cel mai bun, exprimînd configurația noastră spirituală și fiind inconfundabilă.

— Cine a dat mai multe șanse artiștilor mediocri, pictura figurativă sau nonfigurativă?

— Nonfigurativă. E mai complicat să exprimi o idee printr-un portret, printr-o mină, prin relația dintre segmentele unui personaj și prin relația dintre toate obiectele, cum arătam mai înainte, decît să arunci trei pete de culoare și să pretinzi că exprimi prin asta o idee.

— Țăranului român îi plac uneori formele nonfigurative?

— Țăranul creează asemenea forme strunjind lemnul cu sinceritate și har. Dar sculptura noastră actuală, să zicem, nu pornește de la formele artei populare, ori pornește de la ele imitîndu-le exterior. În opoziție, Brîncuși a preluat formele, dar și spiritul acestora. Artă lui sprijinindu-se pe intransigență etică.

— E doar păcatul sculpturii?

— Pictura noastră din ultimul deceniu a pierdut și ea rădăcinile. Prin bisericile noastre există forme abstracte de o extraordinară frumusețe. Create însă dintr-o necesitate launtrică, nu drept invenții de formă. Pictura noastră actuală, în cea mai mare parte, nu iese din comun pentru că dorește să iasă din comun. Artistul o realizează cît mai incifrat ca să reușească repede, cît mai repede. Din păcate, în foarte multe cazuri această relație a funcționat, au izbutit cu așa ceva foarte repede.

— Ce legătură recunoști între cum e artistul și cum e creația lui, între etica autorului și opera sa?

— Lipsa unui ax etic determină artistul să se supună modelor, să se plieze după bătaia curentelor, să se dedice unei arte facile, realizată pripit în preajma expozițiilor, în afara necesității de a exprima ceva. Cînd execuți o lucrare numai ca să-ți fie marcată prezența la expoziții pentru a deveni astfel membru al Uniunii artiștilor plastici, te excluzi, de fapt, din cîmpul artei. O lucrare trebuie să-mi placă, să rezulte din necesitatea de a spune ceva, abia atunci o las să treacă înspre lume.

— Apreciezi lucrările tale?

— Nu pe toate. Dar, în locul celor care nu-mi plac fac altele. E imposibil să realizezi întruna lucrări de aceeași tensiune și tinută.

— Cunoști pictura care se face azi în lume?

— N-am văzut pictură contemporană, n-am avut unde s-o văd, n-am fost trimis nicăieri.

— E mai greu să te realizezi la Iași ca pictor decît la București?

— E foarte greu să fii pictor indiferent de loc. Reușita nu depinde în primul rînd de oraș, ci de structura ta interioară și de crez. Totuși, la dotație egală, Bucureștiul oferă mai multe șanse. În Iași, expozițiile sînt mai rare, cărțile de artă mai puține, iar bursele se împart între cei din București și călătorii de documentare în străinătate la fel. Un pictor din Capitală pleacă de 3-4 ori cîte 4-5 luni în străinătate; cei din provincie, nici vorbă.

— Pictezi zilnic?

— Nu trece o zi fără să pun o pensulă.

— În care dintre pictorii noștri crezi mult, crezi fără rezerve?

— În Baba, dintre vîrstnici, în Sabin Bălașa dintre maturi, în Zamfirescu dintre tineri.

— Uniunea este ceea ce simți tu că ar trebui să fie?

— Cei ajunși în conducerea ei ar trebui să susțină arta bună. Altă menire n-au decît să susțină arta bună și pe marii artiști. Din păcate, nu se prea face așa. Artă plastică românească pierde mult prin încurajarea mediocrității. Concep Uniunea ca o unire a tuturor artiștilor.

Sărbătoarea Anului nou (detaliu).

mai sînt și

asemenea cazuri

amurgul unui campion

Strada Caraiman din Bușteni e o stradă de munte. Povirnită. Greu de urcat pe timp frumos, aproape inaccesibilă pe vremea de acum, ciinoasă, cînd viscolul distribuie, cu furie, rafale de gheață. Manole Aldescu nu-i acasă. E jos, cum mi se spune, adică în oraș, la Policlinică, internat pentru un nou control, căci piciorul i-a fost tăiat de la coapsă, dar cine știe dacă boala a fost complet îndepărtată din corp.

Sofia Aldescu deapănă zguduitoroa poveste a soțului său, care a fost cel mai mare schior de fond din istoria sportului românesc, de 11 ori campion al țării, om care a alergat pe schiuri sute de mii de kilometri și care se chinuiește acum între cîrje, căutînd să supraviețuiască. Vorbește cu voce joasă Sofia Aldescu, cu teamă, cu resemnare parcă, și ochii femeii din fața mea mă înspăimîntă. Au în ei atîta tristețe...

În casă e frig. Mi se spune că atîta timp cît Manole este plecat nu se face focul. Pentru economie, o aud. N-am primit pensia de la 15 octombrie. Au zis c-or să ne-o trimită prin mandat poștal, dar nu ne-au trimis-o. Noi o așteptăm, căci avem nevoie de bani pentru medicamente și pentru viață. Manole pentru picior, eu pentru poliartrită. Uitați-vă, abia mai pot mișca mîna stîngă. Doctorul zice că într-o bună zi mîna asta va paraliza de tot, dar eu nu-l cred. Nu pot să-l cred. Prea s-ar năpusti toate nenorocirile din lume peste noi.

Vorbește fără nici o provocare. Întrebările mele rămîn suspendate, în vreme ce condeiul aleargă pe hîrtie. Tumoarea a apărut prin '69. La început, am crezut că e o glumă, dar n-a fost. Pînă în '71, cînd i-au tăiat piciorul, Manole a suportat cinci operații. În aprilie '71 a fost internat la București, la oncologie, și-am stat în spital, amîndoi, pînă la 12 decembrie. Ne-am întors acasă pentru Anul nou. A fost o sîrbătoare nenorocită. Manole intrase în spital cu două picioare și ieșise cu unul singur.

Privesc certificatele medicale. Amputația membrului inferior drept pentru fibrosarcom recidivat. Analize. Trimiteri. Adrese. Toată nenorocirea unui mare campion, tot ghinionul unei vieți demne cuprinse în cîteva hîrtii, puse una peste alta într-o cutie de bomboane fondante.

Urmează relatările despre necazul cu pensia. Același glas, aceeași tristețe fără margini. Mai întîi, a avut pensie de gradul I, cu indemnizație de însoțitor. În '72, comisia l-a trecut la gradul II, simplu, și am primit chiar o decizie, iat-o, prin care ni se opeau 466 de lei, chipurile, încașați fără temei. Am făcut memorii, ne-am zbatut și, ca urmare, în februarie '73, hotărîrea a fost schimbată în gradul II cu muncă de reconfortare. Manole a început din nou să se ducă la fabrică, printre foștii colegi. Parcă era alt om. Se simțea din nou util, nu mai era singur, uita de boală și-apoi, de ce să mă ascund, mai cîștiga cîteva sute de lei peste pensie. Totul însă numai pînă în octombrie. O nouă comisie medicală l-a inclus în

Fotografii de Ion PREDOȘANU

rîndul pensionarilor de gradul II, nerevizuibili, oprindu-l de la cele cîteva ore de muncă pe zi. Lipsit de activitate, alungat dintre oameni, de data asta nu de boală, ci de alți oameni, Manole și-a pierdut orice încredere, a devenit irascibil, a început să bea.

Sofia Aldescu își reține cu greu lacrimile. Jenat, stingher, înțeleg că în ziua aceea în care a fost scos de la fabrică Manole Aldescu a simțit cea mai mare durere din viața sa. Dintr-o viață deloc veselă.

Fostul campion se ridică greu din pat, sprijinindu-se în cîrje. Intrăm în sala de mese a Policlinicii și o iau de departe, de foarte departe, rugîndu-l să-mi povestească amintiri de la olimpiadele de la Oslo și Cortina, despre acel loc 9 ocupat în 1952, cea mai de seamă performanță din istoria olimpică a schiului românesc.

Vorbește la fel de rar și de trudnic ca și soția sa. Aceeași voce tristă, aceeași uitătură goală, de om care — la numai 44 de ani — nu mai are multe de așteptat de la viață. Înțeleg din prima clipă că nu-i place să vorbească despre victoriile de altădată, peste care trece cu rezeziunea unui mare modest. În cîteva minute, închidem cartea trecutului și ajungem la prezent.

— Cînd am fost ultima oară la comisie, doctorii mi-au spus că nu mă pot încadra la alt grad. Așa mi-au spus. La sfîrșit, ca și cum mi-ar fi făcut o favoare, m-au anunțat că s-ar putea să-mi trimită dosarul la București. La expertiză. Dar nu mi-a plăcut tonul... Am simțit că o făceau mai mult din milă... Deh, ne ocupăm prea mult de dosare și prea puțin de oameni.

Nu mai scoate nici o vorbă. Tace. Apoi reia, adunîndu-se din depărtări, dintr-o viață care a fost tare demult, dacă a fost vreodată:

— Nu mai e treaba cu piciorul. Cu piciorul s-a sfîrșit. Parcă nu l-am avut niciodată. Dar vreau să trăiesc ca oamenii, să-mi cîștig pîinea... Nevastă-mea e și ea bolnavă. De lucrat, nu lucrează. N-a lucrat niciodată înăștia 20 de ani de cînd sîntem luați. S-ar duce la muncă, dar nu poate. Ea nu poate, eu nu pot. Ce-o să facem? E tare greu de trăit din pensie, cînd ai de cumpărat medicamente peste medicamente, de sute de lei.

O nouă tăcere. Se uită la cîrje și rîde amar:

cine poartă răspunderea pentru acest abuz ?

Duminică seara am stat la coadă, la bilete, în gara Sinaia și am cumpărat două, pînă la București, la personalul 3006, și am făcut treaba asta cu seninătate, fără să știm ce va urma. Ne întorceam nu de la distracție și nici de la bal. Ne întorceam de la muncă, după ce fusesem să scriem despre oamenii muncii și pentru oamenii muncii.

La venirea trenului, ne-am urcat într-un vagon oarecare, în cel mai apropiat, împreună cu alte cîteva sute de călători, tineri și bătrîni, femei și copii, mă rog, plătoritori de-a C.F.R.-ului. N-am apucat să facem decît cîteva pași în vagon, cînd un tovarăș ne-a prins de piept și ne-a imbrîncit, făcîndu-ne să înțelegem, într-un limbaj pe care hirtia nu l-ar suporta decît dacă ar fi prea generoasă, că dînsul e de la Biroul de Turism pentru Tineret și că nu-i pasă, că e ghidul numărul 47 și că vagonul e al B.T.T.-ului, că ori ne ducem în altă parte, ori ne dă jos, că aici el e stăpin, că a dat o telegramă și are confirmarea. Luați prin surprindere, n-am reacționat. Nu i-am spus nimic. L-am invitat să vorbească totuși civilizizat, dar omul ne-a ris în nas și ne-a ironizat, pe noi și pe ceilalți aflați în aceeași situație, oameni care nu aveam altă vină decît aceea de a fi cumpărat bilete de tren fără să știm de contractele dintre C.F.R. și B.T.T. Nu i-am răspuns nimic. Nici măcar nu l-am întreb ce-a băt, vin sau vodcă, de mirare că o cramă, și ne-am strecurat spre alte compartimente, spre o lume mai calmă și mai trează. După trei vagoane însă am întîlnit o ușă închisă cu lacătul și am înțeles că imperiul Beteteului se termină acolo, dar cum nu puteam ieși, nici noi, nici alți vreo zece pasageri care o apucaseră spre coada trenului, am îndrăznit

— Mă duceam la serviciu, în primul rînd, ca să fiu între oameni... M-au dat afară. Mi-au spus că au primit de la comisie nouă încadrare și că nu mai am voie să muncesc. Ei știau, eu nu. Nici pînă astăzi n-am primit această încadrare. Dealtfel, nici pensia pe octombrie n-am primit-o... Stau uneori și mă întreb, oare, ce rău am făcut eu lumii mai mare decît acela de a fi pierdut un picior?! N-am făcut. Și-atunci? De ce m-au uitat cu toții, de ce mă evită?! Am alergat pentru Dinamo Brașov zece ani, am avut acolo antrenori și colegi... Oare nici unul n-a auzit de nenorocirea mea? Multă vreme, cu titlurile mele, cu victoriile mele, am fost gloria sportivă a Buștenilor. Cit am alergat, am fost bun. Acum nu mai sînt.

Închei aici acest trist reportaj. Îl închei, fără să găsesc cel mai fericit sfîrșit. Nu sînt în măsură să decid dacă ultima încadrare a invalidului Manole Aldescu este cea mai corectă. Nu mă pricep la asemenea lucruri. Știu însă că legile noastre sînt drepte și omezoase și mai știu că, la această oră dureroasă, indiferența unor oameni îl ucide pe Manole Aldescu mai mult decît boala.

Ovidiu NEGOIȚĂ

Stimați tovarăși,

în rîndurile de mai jos doresc să aduc în discuție situația unui fost campion național de schi-fond: **Aldescu Manolache**, membru al sportului, domiciliat în Bușteni, strada Caraiman nr. 18.

De la început, trebuie să știți că, din anul 1971, soarta l-a făcut să-și părăsească schiurile, în schimbul unor cîrje, pentru că i s-a amputat un picior. În această situație a fost pensionat, cu o pensie de invaliditate gradul I, cu drept de însoțitor. După un an, i s-a retras pensia sus-arătată, fiind trecut la o pensie de gradul II cu drept de muncă pentru reconfortare, iar acum este în pericol de a-și pierde și această pensie de gradul II.

În tot acest timp, nimeni nu a binevoit să-i dea o mînă de ajutor, să se intereseze de soarta lui. Toate acestea l-au adus într-o stare sufletească deplorabilă. A ajuns să nu mai creadă în semenii săi, în eventualul ajutor pe care l-ar putea primi de la ei. Cred că înțelegeți în ce stare se află acest campion, care a apărut cu cînte culorile clubului Dinamo-Brașov și ale țării. Nimeni n-a avut inițiativa să-l ajute, de aceea vă rog pe dumneavoastră să faceți această. Dacă natura a fost așa de crudă cu el, noi, oamenii, putem, și trebuie să-l ajutăm în felul nostru, omeneste.

Semnat: **Minas Arachelian**
Calea Griviței 212
Scara H, ap. 28, etaj VII
București

oare, cum că lor nu le pasă, că ei dau jos și pe Dumnezeu și că au mare boală să se vadă la «Flacăra».

Ne-am revenit greu după momentele de umilință încercate. Trenul continua să umble spre București în timp ce noi, nedumeriți și cu hainele mototolite, ne întrebam ce vină să fi avut zecile de călători zgîlțiiți de ghizii Beteteului, îndrăzneam să ne întrebăm, ba chiar vorbeam cu voce tare acum, căci ne simțeam siguri, dincolo de sirma ghimpată a Biroului de Turism. După cîțva timp, un alt ghid, cu numărul 82, pe nume Grigore Petre, ne-a căutat pentru a ne cere scuze, spre a ne explica pe îndelete că așa ceva se întîmplă la fiecare sfîrșit de săptămîină și că, el crede, și mai crede și Dudu Ionescu, că n-are rost să scriem despre asta, că s-ar putea să ne facem rău singuri...

Lată însă că noi scriem. În primul rînd, pentru a ne îndeplini meseria. În al doilea rînd, pentru a atrage atenția conducerii Biroului de Turism pentru Tineret, filiala București, asupra neregulilor comise de unii dintre «educatorii» săi, care se comportă ca la ușa cortului, încălcînd regulamentele și dispozițiile în vigoare.

E posibil, oare, ca o simplă insignă de ghid al B.T.T.-ului să-ți acorde dreptul de a legitima și injura călători pașnici, de a te crede Lobodă-Vodă într-un tren, pentru simplul motiv că tu ai dat o telegramă și ai o confirmare?!

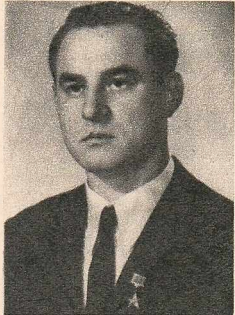
Dudu Ionescu, ghidul cu numărul 47, crede că da. Oare cei care-i semnează ordinele de deplasare cred la fel?

În cele din urmă, am scăpat. La Comarnic, am coborît însoții de cîteva călători iertați cu mîrinimie de «magnificii» de la Betete, și de ironiile ghizilor, felurite și pline de cu-

FL.

Şef sau subaltern — toţi avem aceleaşi sarcini de partid

Eroul Muncii Socialiste
Constantin DIACONESCU,
maistru principal
şef de atelier
la Întreprinderea
de construcţii siderurgice
Hunedoara

— Numele dumneavoastră şi titlul de cinste pe care l-aţi câpătat acum un an — la 25 de ani ai Republicii — se leagă de Hunedoara. Sinteţi hunedorean?

— Nu, sint din Dorohoi. Tata a fost mecanic de locomotivă. Între cei nouă fraţi, eu urmez al şaptelea. Încă dinainte de '52 veneam în vacanţe la două dintre surorile mele, care-s măritate de mult în Hunedoara. De 20 de ani lucrez şi eu aici, fără nici o întrerupere. Vedeti, vorbesc şi cu accent ardelenesc, aşa că sint hunedorean. Pe viaţă.

— Şi cam ce înseamnă 20 de ani în viaţa unui constructor hunedorean, mai exact în viaţa unui maistru principal de la secţia de construcţii metalice?

— Înseamnă furnalele 6, 7, 8 şi 9, oţelăria nr. 2, cuptoarele electrice, fabrica de aglomerare nr. 2, secţia de laminoare, blocurile de locuinţe, spital, teatru, hotel, magazine; toată partea metalică a construcţiilor din Hunedoara, din ultimii 20 de ani, a trecut prin atelierul nostru. Grinzi, ferme, stâlpi — 5 000 tone pe an. Dacă întârzie o livrare de la colaboratori, tot la noi în atelier e salvarea: «Costică, pină mine să fie gata!»

— Şi e gata?

— Bineînţeles că este, dacă am făgăduit. La mine nu există da şi nu pe jumătate.

— Aveţi în subordine aproape 150 de oameni. Cum lucraţi cu ei? Prin ce metode îi câştigaţi?

— Prin nici un fel de metode. Simplu, pe faţă. Când greşeşte careva, sau cînd face un lucru bun, trebuie să-i

spui imediat. Dacă se adună gânduri nespuse, omul tot le simte şi se îndepărtează de tine. După ce ai făcut curăţenie generală, e mult mai uşor s-o întreţii.

— Cu şefii dumneavoastră ierarhici aplicaţi acelaşi principiu?

— Sigur că da. Şef sau subaltern — toţi avem aceleaşi sarcini de partid. A fi deschis şi cinstit nu înseamnă lipsă de respect, ci respect adevărat. Eu aşa cred că trebuie să gîndească un comunist.

— Am auzit că sinteţi cam colţos. O fi birfă?

— Ba-i adevărat. Vedeti dumneavoastră, dacă o treabă se rezolvă singură, atunci sigur că nu e sarcină. Eu nu-s învăţat să mă las. Anul ăsta am avut de tras un pic. Întii cu colţul roşu, cu vestiarele, cu apa. Ce colţ roşu? ziceau unii. Dacă aveţi vreo şedinţă, mergeţi la Ote. (Ăsta-i «oraşul tineretului» de pe vremuri) Şi dacă-s alţii acolo? Am scos-o la capăt. Mai greu a mers cu instalaţia de oxigen — vreo şapte luni de tratative. La noi oxigenul e vital pentru sudor. Scăpasem de tuburi, de revizii, de întreţinere. Cinci kilometri am prelungit conducta pînă la atelier, cu forţele noastre proprii, însă racordul întîrzie la infinit, fără nici un motiv. Am ajuns pînă la tovarăşul Gheorghe Vasiliu, primul secretar al municipiului de partid Hunedoara. A doua zi s-a rezolvat. E sarcină să facem economii. Prin prelungirea conductei de oxigen economisim în atelier peste un milion de lei. Am dat şi dosar de inovaţie. Să vedem... Aşa-i cu sarcinile, nu se fac singure. Nu se fac uşor. În fine, a trecut. Atelierul nostru şi-a îndeplinit planul pe '73 încă din 25 octombrie.

— La ce oră vă începeţi ziua de lucru?

— La cinci fără un sfert ne sculam. Soţia e primitor-distribuitoare la un poligon de prefabricate. La cinci şi douăzeci şi cinci ieşim pe uşă, după ce am lăsat copiilor pachetele pentru şcoală. Înainte de şapte începem munca propriu-zisă.

— Şi ţine, cit?

— Soţia mea ajunge după ora, patru acasă. Eu, mai pe întuneric. Mai ales în perioada aceasta, cînd am fost rugaţi să dăm o mină de ajutor la închiderea transportului de minereu. Lucrarea este rămasă în urmă şi nu poate intra în iarnă descoperită, că pe frig se lucrează la instalaţiile interioare. Din 7 kilometri de bandă, noi ne-am angajat să închidem 3.

— Cîţi copii aveţi?

— Doi. Băiatul este într-a-ntia de liceu, fata este într-

cincea. Costică m-a întrecut în înălţime. Eu am 1,86, pantofii mei nu-l mai incip. Joacă handbal, este pasionat. Ambii copii învaţă bine, nu avem probleme.

— Unde locuiţi? Cîte camere aveţi?

— Locuiesc în Ome. («Oraş muncitoresc» — tot nume vechi) din 1961, de cînd m-am însurat. Avem două camere. Acum începe să devină strîmt din cauza copiilor. Mi s-a dat aprobare pentru un spaţiu mai larg. Poate pînă la anul nou...

— Aţi avut vreo bucurie anume în 1973?

— Da, astă vară, de 23 August. Am fost acasă la Dorohoi şi ne-am întîlnit majoritatea fraţilor. Au lipsit doar doi, Cornel de la Iaşi şi Ştefania de la Bacău. Nu am fost laolaltă cu toţii din '67, cînd s-a însurat Sandu, cel mai mic dintre noi. M-a întristat însă un amănunt, să nu rideţi de mine. Grădina de-acasă este tăiată în două de Jijia. S-a surpat un mal, mai sus, în dreptul unei fabrici noi de cărămidă şi apa curgea cu o palmă de motorină şi petrol deasupra. A omorît orice vietate. Mie imi plac peştii. Am un acvariu de zece ani, l-am dus în atelier. Am făcut acvarii şi la alţii.

— Aveţi timp să citiţi?

— Beletristică nu prea. În schimb de cărţile tehnice nu mă las. Tehnologia sudurii se schimbă de la o zi la alta. Apar materiale noi. Poţi să ai surprize.

— Ce aţi dori Hunedorei la anul şi în anii următori?

— Cînd am început eu să lucrez aici, noroiul era de jumătate de metru peste tot. Acum poţi merge în pantofi pe orice şantier. S-au făcut multe, dar trebuie în primul rînd să dispară fumul, să instalăm mai repede electrofiltrele, pe urmă — se vorbeşte mereu de centrul civic al Hunedorei. Să începă odată! Am rămas tot cu Ote, cu Ome, cu centrul vechi şi nu avem nici un supermagazin unde să te uiţi de aproape la un costum, să-l alegi şi să-l cumperi fără să iscodeşti vinzătorul un ceas. Nici nu e timp.

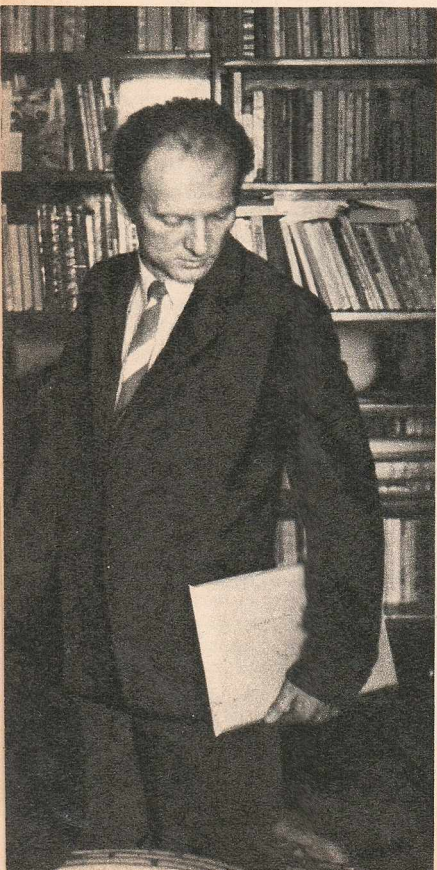
— Altceva?

— U.T.C.-ul să vadă ce-i cu tinerii care mai stau pe străzi şi în circiumi. Sigur că nu sint din Hunedoara. Am putea face cîteva brigăzi de lucru bune cu ei. Dacă s-ar înfiinţa un institut de învăţămînt superior tehnic aici, nu am mai aglomera alte centre. Hunedoara este şi o mare şcoală practică.

Viorica CIORBAGIU

viaţa neromanţată a unui inginer cu cinci brevete de invenţie (II)

salcia din bîrsău de jos

Într-o scrisoare datată 27 noiembrie 1973, bătrînul Vasile Crişan din Bîrsău de Jos judeţul Satu Mare, afirmă «...imi pare foarte rău că sinteţi zbuciumaţi» şi mai afirmă că bătrînele şi neliniştitele sale gânduri se îndreaptă, pline de dragoste dar şi de neputinţă, spre Mihăiţă.

Ca să ajungi la Bîrsău de Jos, iei trenul pînă la Baia Mare, te dai jos, şi urci într-o cursă care te va duce 28 de kilometri în direcţia nord-vest. Apoi, 6 kilometri pe jos, pe pămîntul dur, aspru, sănătos al Maramureşului, cu pasul bărbatului, acela dirz şi sigur. Şi chiar a doua casă, ridicată cu puţini ani în urmă, te-ntîmpină cu aerul ei rustic, cumva îngheţat, din moment ce nu mai sint copii, şi cu doi pensionari avînd o singură pensie, Vasile şi Istina Crişan.

Mama lui Ioan V. Crişan n-a ştiut şi nu ştie carte; tatăl n-a ştiut, dar bărbat şi proletar fiind multă vreme a învăţat, pentru că a simţit că şi în România va începe timpul celor plecaţi de jos, epoca în care copiii săi vor fi altceva decît a fost el. Bătrînul, căruia îi lipseşte un os al feţei, a lucrat şi pe la Griviţa roşie şi într-o zi a găsit, săpînd puţuri la adîncimi între 100 şi 200 m, nişte oase foarte mari. Le-a predat inginerului, acesta nu i-a spus căruia animal aparţin şi nici el n-a întreprins, deşi curios era. Peste ani, fiul său, în liceu fiind, ascultîndu-i povestea încă nedumerită, i-a expli-

cat că au fost oase de mamut, animal mare şi puternic care a trăit cu mulţi ani înainte, chiar şi înaintea lui Pinteza Viteazu, originar şi el, se spune, din Bîrsău de Jos.

Tot în anii liceului, Ioan V. Crişan l-a îndrăgit pe Sadoveanu, pe care-l citeşte şi azi trist şi singur, subliniind inginereste, adică ordonat, următoarele fraze: «Cînd Pitagora a soluţionat o celebră problemă de geometrie, a adus jertfă zeilor o sută de boi. De atunci, ori de cîte ori se luminează în lume un adevăr, boii rag de spaimă». Sigur, la timpul său, la prima sa invenţie, Ioan V. Crişan n-a adus jertfă nici unui zeu nici un bou, deşi poate unul ar fi găsit în comuna natală.

«Nici nu ştiu cînd am învăţat carte. Prin locurile noastre se nasc şi cresc copii puternici, sănătoşi, care nu fac ulcer duodenal decît după ce-şi părăsesc casele şi intră, atunci cînd intră, într-o puternică stare conflictuală, stare în care cîntecul şi dreptatea — stările noastre fundamentale, ale românilor — sint ţirite în noroiul meschin al lipsei de onoare, de grijă pentru soarta, viitorul gliei care i-a născut, i-a făcut ingineri, profesori sau chiar profesori docenţi. Prin părţile noastre copiii învaţă carte spontan, cu ajutorul naturii şi al fraţilor lor mai mari.

Pe la şase ani ştiam, le-am citit părinţilor dintr-un ziar al vremii un text de dedesubtul unei fotografii înfăţişînd-o pe o regină a României. Ei au fost mulţumiţi şi şi-au închipuit că voi şti carte multă, că voi rămîne bun şi sincer, că revenind să-i văd peste ani, le voi povesti lucruri pe care ei nu le ştiu...

Şade în faţa mea aşa cum îl vedeţi: înalt, trist, blond, nedormit, pensionar de invaliditate gradul trei la 41 de ani. Ne privim, tăcem şi apoi conchidem că sintem bărbaţi şi vom lupta pentru adevăr pînă la capăt. Mihăiţă, prezent, desigur, spune tare şi deodată: «Eu sint aproape prea cuminte».

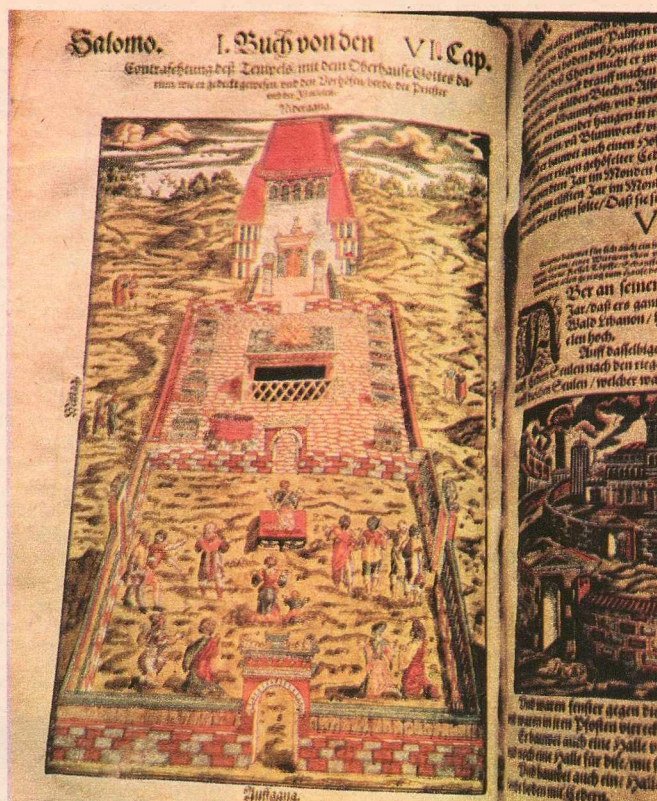
Ioan V. Crişan, absolvent de liceu cu diplomă de merit, a intrat în 1951, fără examen de admitere, la facultatea de chimie industrială din cadrul Institutului politehnic Bucureşti. Juca şah foarte bine, a cîştigat numeroase concursuri pentru probleme de şah organizate de reviste din străinătate, dar Smislov, da, citiţi bine. Smislov, l-a bătut în 1957, la Moscova, la mutarea a 18-a.

«Cît timp am fost şcolar a fost frumos, am fost fericit». Apoi privim un album cu desene. Ioan V. Crişan priveşte pierdut un desen cu o salcie. «Am să vă spun ceva, poate nu mă credeţi. În comună, lîngă pîriu, avem o asemenea salcie. Ori de cîte ori mă duc la Bîrsău o privesc fascinat, uneori şi noaptea şi cred, de ce, că ea este cauza nenorocirii mele. De ce? Poate am privit-o lung cînd copil fiind, în 1940, am plecat în lume cu părinţii. De ce?»

Mihăiţă pleacă la plimbare cu bunica, este 5 decembrie, gheţurile se topesc şi la puţin timp plec şi eu. Ioan V. Crişan rămîne singur şi simţ nevoia să-i mai aud vocea de la primul telefon de la colţul primei străzi.

Eugen SECELEANU

(Va urma)

Fotografii de Vasile MOLDOVAN

TRECUTUL ÎN PREZENT

cărțile sînt nemuritoare

Cînd tăcerea amenință să acopere adevărul despre ființe și lucruri, cînd uitarea îngroapă în cazematele timpului evenimentele și oamenii, atunci, fără să vrem, ne îndreptăm spre cărți, spre acea imensă memorie a omenirii, păstrată cu sacrificii în pagini bătrîne în vechi biblioteci. Singur de stai în acele săli ca niște *nave de catedrală*, în tăcerea aceea plină de înțelepciune care e viața cărților bătrîne, nu se poate să nu auzi, venind din *infinutul* timpului, glasurile strălucitelor analiști și retori, filozofi și istorici, vorbind în limbi care poate nu mai există despre sufletul omului, despre înțelesul unui cuvînt ori armonia unui vers pe care l-au rostit neîntrerupt generații, despre triste bătălii ori zadarnice victorii, despre sexul ingerilor sau oceanul planetar, despre arhitectura cerului sau construcția unor orașe care acum sînt praf și pulbere, despre vreo țară care nu mai există, dar ale cărei rîuri mai curg prin acea țară care are acum alt nume, în sfîrșit, despre atîtea lucruri, întîmplări și gînduri care înseamnă adunate la un loc LUMEA. Abia atunci înțelegi poate mai bine măreția vieții cărților, pentru că la fel ca oamenii și ele au timpul lor de glorie ori de amenințare, de decădere și de sur-

ghiun în uitare.

Înainte ca tiparul să se fi inventat, oamenii s-au chinat îndelung să păstreze viața cuvintelor și veacuri de nesomn și căutări s-au scurs pînă au descoperit că un bun pergament este acela din piele de iepure sau de ied, iar cel mai fin și mai trainic se poate obține doar din pielea mieilor scoși din pîntecele oilor înainte de fătare. Cartea s-a scris și s-a păstrat totdeauna cu trudă și nenumărați copiiști au orbit transcriind cu o neînțeleasă răbdare propoziții. Apoi a venit tiparul și a impus cartea ca pe o putere fără egal în lume, aducînd cu sine alte chinuri și alți pătimiși și dintre toți aceștia ar trebui să amintim poate în primul rînd pe Aldo Manuzio, venețianul care a închinat cărții nu numai viața dar și imaginația sa. El a crezut totdeauna că o carte trebuie să fie tipărită pentru a fi răspîdită, că ea trebuie să fie ținută cu ușurință în mîna (comodius teneri manibus) pentru ca ea să fie citită de cît mai mulți oameni, că strălucitele ediții în format mare sînt prea scumpe și obsedat de toate acestea a căutat o literă ieftină, mai mică dar nu mai puțin clară, și a descoperit-o în cancelaria curiei papale, în acea scriere de mîna fină a caligrafilor. Așa

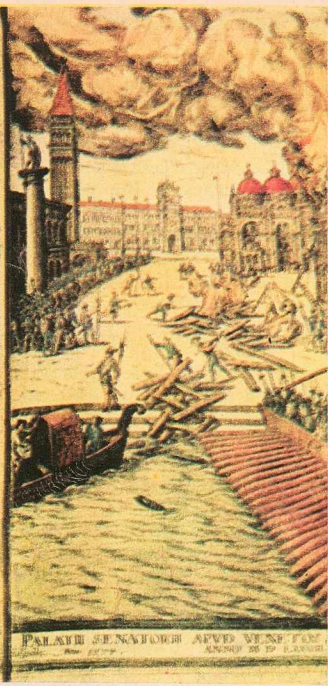
s-a născut «cancellaresca», sau cursiva aldină, care a ieftinit cartea, încununînd astfel visul despre cărți al lui Aldo. Murind, contemporanii săi i-au adus un suprem omagiu atunci cînd, alături de flori, i-au înconjurat catafalcul de cărți.

De toate acestea îmi aminteam stînd printre tomuri la biblioteca Batthyaneum din Alba Iulia, printre cele peste 58 de mii de volume, 569 de incunabile și 1268 de manuscrise. «Biblioteca sa fie deschisă orîșicui în ceasurile stabilite, dar nimeni să nu fie admis cu mantaua pe el, nici să răsfoiască vreo carte luată de la locul ei, dacă nu i se va da de custodele bibliotecii, ci fiecare să răsfoiască tomul adus de custode în camera destinată pentru lectură și să și facă extrase, să copieze unele părți cum va voi». Așa glăsuiau instrucțiunile episcopului Batthyani, pătimiș al cărților și fondatorul acestei biblioteci, pe care poate o visa încă de la Roma pe cînd colecționa codexuri și incunabile. Timp de două secole aproape, ea a fost mereu îmbogățită cu diverse donații sau prin achiziții, dintre care mai importantă este cea din 1786, an în care Batthyani cumpără biblioteca de 8000 de volume a contelui Migazzi, cardinalul Vienei, și care

a fost adusă la Bălgrad cu vasele pe Dunăre, Tisa și Mureș. Din acest fond provine și unul din cele mai importante manuscrise care se află aici: «Codex aureus». Poate nici o altă scriere nu ilustrează mai bine destinul cărților vechi ca acest codex din secolul IX, scris cu litere unciale de aur, care curg pe albul paginilor pe două coloane încadrate în chenare ornamentale policrome. Bătrînii bibliologi cercetînd peregrinările manuscrisului au descoperit că el s-a aflat mai întîi în posesiunea mănăstirii Lorsch (Germania), de unde în 1555 a fost adus la Heidelberg. În 1622, în timpul jafului provocat de armata generalului Tilly, el este rupt în două. O parte a manuscrisului ajunge în împrejurări care nu se cunosc în posesia cardinalului Migazzi, altă parte în biblioteca Vaticanului, iar copertele din fildeș la British Museum și Museo Sacro din Roma.

«Cărțile au trebuit să lupte împotriva armelor», medita cu amărăciune Aldo. Și împotriva timpului care le macină tăcut paginile, și poate mai ales împotriva uitării. Dar cărțile sînt totuși nemuritoare. Pentru că poartă în propozițiile lor eternitatea.

Cornel BOZBICI

criteriile indică limpede: năstase

Acordul intervenit anul trecut între Federația Internațională de Tenis și patronul grupului profesionist Lamar Hunt a avut menirea de a pune lucrurile la punct. «Stăpînul» a 32 de jucători dintre cei mai buni din lume se transforma astfel în organizatorul W.C.T. din intervalul 1 ianuarie — 31 aprilie, iar autoritatea redobîndită a Federației Internaționale urma să se exercite asupra tuturor concursurilor în perioada mai-decembrie. Cu alte cuvinte, F.I.L.T.-ul (respectiv federațiile naționale) se obliga să nu concureze cu nici unul din turneele sale circuitele W.C.T., iar Hunt să nu mai exercite nici un fel de influență asupra foștilor săi jucători cu începere de la 1 ianuarie 1973. Dispărînd contractele dintre jucători și patroni, multe din stelele tenisului mondial și-au recăpătat dreptul de a juca în singura competiție ce nu admite printre participanți sportivi aflați «sub contract»: Cupa Davis. Echipa Australiei, cîștigătoare salatierei, oferă un exemplu elocvent în această privință. Acordul dintre Federația Internațională și Lamar Hunt avea să-și pună amprenta și asupra altor competiții. Astfel, dacă ne gîndim la perioada mai-decembrie, Grand Prix-ul '73, organizat sub egida F.I.L.T., a devenit o competiție totală în adevăratul sens al cuvîntului și aceasta deoarece în mod practic nici unul din concursurile ce se adresează elitei tenisului mondial nu a fost lăsat în afara lui. Grand Prix-ul a cuprins deopotrivă turnee de o maximă importanță, cum sînt cele din grupa A.A. — Roland Garros-ul, Wimbledonul,

Forest Hills-ul, Cupa Davis, cotate cu 100 de puncte, și concursurile mici din gupa C, organizate de regulă mai multe în aceeași săptămînă. Exceptînd boicotul A.T.P. de la Wimbledon, Grand Prix-ul n-a cunoscut discriminări de nici un ordin, iar sistemul judicios de acordare a punctelor a obligat jucătorii la un efort permanent. Clasamentul general al Grand-Prix-ului '73 ierarhizează toți jucătorii buni din lume. Superioritatea lui Năstase a fost evidentă, iar diferența ce-l despărțea după Roland Garros de principalii săi urmăritori — Panatta, Orantes, Kodes și apoi Okker și Newcombe — a scăzut doar de cîteva ori sub 100 de puncte. Iată principalul motiv pentru care nu-mi pot ascunde mirarea văzînd clasamentele unor agenții de presă ce-l indică pe Newcombe primul jucător al anului, iar pe Ilie îl situează pe locul secund. Să fi uitat oare cei ce alcătuiesc clasamentele că pînă în luna mai, respectiv pînă la începutul Grand Prix-ului, Newcombe nu a participat la concursuri și că în întîlnirea din Cupa Davis contra Japoniei el a pierdut la un jucător necunoscut? Să fi uitat că Năstase a reputerat succese chiar din primele luni ale anului? Ceea ce mă surprinde și mai mult este faptul că unii pretind dreapta cîntărire și nu văd, sau nu doresc să vadă, strălucita dovadă de supremație pe care Năstase a făcut-o încă o dată la Boston. Și că în singura întîlnire directă dintre cei doi jucători, tot Năstase a fost cel care a triumfat.

Ștefan GEORGESCU

aurel urzică:

nu sînt un șahist
în adevăratul
înțeles
al cuvîntului

— Aurel Urzică, ai fost unul dintre cei mai tineri participanți la ultima finală a Campionatului republican de șah?

— Da, și asta s-a văzut, am jucat deschis, la punct întreg, dar n-am avut tactică de concurs, experiență. Am avut și un final slab, așa că am terminat pe locurile 12-14 din 20.

— Puteai să fii mai sus?

— Pe 3, 4, 5 cel mai rău, dacă din cele 3,5 puncte care mă despart de primii aș fi făcut 2, cum ar fi trebuit. Adică am analizat slab două întrerupte, la Șubă și la Neamțu, care puteau fi cîștigate și nu remizate, și trebuia să fiu mai obiectiv acceptînd remiza în partidele cu Buză și cu Șuta, la care am pierdut. Consider că mai am mult de învățat, trebuie să fac mai mult studiu și să particip la turnee tari.

— Deși acum trebuie să înveți singur, spunem-i cine te-a învățat totuși să joci șah?

— La 6 ani, bunicul meu, Vladimir Orza, pe urmă profesorul Traian Ichim și doctorul Octav Troianescu, cărora le sînt recunoscător pentru formarea mea ca șahist de performanță.

— Ai putea fi campion național?

— Nu știu, aș dori, desigur.

— Dar mondial?

— ...Foarte, foarte greu ajungi să fii campion mondial. Aș fi putut fi — la juniori — în 1969, cînd am ieșit pe 2, 3, însă atunci a jucat Karpov senzațional. Știi, a crescut nivelul general al șahului și e greu de tot să ieși în evidență, exceptîndu-l pe Fischer, care e un fenomen.

— Ce părere ai despre «fenomen»?

— E un șahist foarte bun, dar ca om, din ce am auzit, nu-mi place, nu mi-au plăcut figurile lui din meciul cu Spasski, întîrzierea mereu la partide, se ocupa prea mult de bani...

— Dar de Spasski?

— E șahistul meu preferat și sper să can-

dideze din nou la titlu, cu mai multe sanse decît prima oară: joci mai bine cînd nu ești campion mondial, cînd tragi, nu aperi ceva. Spasski și Karpov sînt singurii care au șanse să-i ia titlul lui Fischer.

— Și de ce îți mai place Spasski?

— Pentru că are meseria lui, e ziarist, studiază în timpul turneele, nu se ocupă numai cu șahul. Nici eu nu sînt șahist în adevăratul înțeles al cuvîntului, fac o facultate, energetică, în primul rînd vreau să fac asta, nu mi-am făcut din șah unicul mod de viață posibil.

— Ce șahiști preferați români poți numi?

— Îi consider cei mai buni pe Gheorghiu și Ciocîltea.

— La vîrsta ta, Florin Gheorghiu...

— Florin a fost un fenomen, îl admir pentru jocul lui inteligent și pentru tenacitatea cu care face față, de unul singur, marilor turnee.

— De ce de unul singur?

— Un alt jucător mare n-a mai apărut. Ca să apară un jucător mare e nevoie de talent, muncă, îndrumare bună și mediu șahistic. Noi avem o mișcare de masă slabă și n-avem nici antrenori prea grozavi. Pe urmă, în afară de Gheorghiu, Ciocîltea și Ghișescu nu prea mai participă nimeni la turnee internaționale mari.

— Tu pleci însă la Groningen, la Campionatul european de juniori. Ce șanse îți acorzi?

— Lupt pentru locul I, după ce anul trecut l-am pierdut în partida decisivă.

— Cine mai luptă pentru locul acesta pe care îl dorim numai al tău?

— Makaricev, Marjonovici și Miles.

— Să sperăm că pînă la urmă ei vor lupta degeaba.

Iulian NEACȘU

totuși, calul rămîne !

În localitatea Mülsen din Republica Federală Germania, medicul veterinar Rudolf Storch a creat o herghelie-sanatoriu unde se fac tratamente cu lapte de iapă. O clinică asemănătoare există și în localitatea Sasbachwalden, sub conducerea doctorului Wagner.

Laptele este procurat de la iepe din rasa Haflinger care, pentru docilitatea și masivitatea lor, sînt folosite în special la tracțiune. Căii din rasa Haflinger sînt veri «mai mari» ai căilor huțuli de la noi.

Laptele este întrebuițat ca remediu al afecțiunilor cardiovasculare, gastro-intestinale, nevrotice etc. După ce au studiat, în prealabil, vechile metode pe care călăreții mongolii le aplicau pentru vindecarea bolnavilor, dîndu-le să bea lapte de iapă, medicii vest-germani recomandă bolnavilor să bea cîte o jumătate de litru pe zi.

Este cunoscut faptul că la popoarele mai vechi, femeile își căutau sănătatea și înfrumusetarea îmbăindu-se în lapte de măgăriță. Pentru prima oară, un sanatoriu curativ pe bază de lapte de iapă a luat ființă în anul 1780 la inițiativa medicului rus Bosnikov. Metoda lui s-a perpetuat pînă în zilele noastre, astfel că actualmente în Uniunea Sovietică funcționează peste o sută de asemenea

laptele miraculos

sanatorii. Numeroase centre industriale sovietice au propriile lor herghelii pentru procurarea laptelui necesar prevenirii și regenerării fenomenelor de uzură psihică și fizică. O iapă bine hrănită poate da, în 5-6 mulsuri pe zi, 1000-1500 litri de lapte pe an, exclusiv laptele necesar mînzului respectiv în perioada celor 6-9 luni de lactație. Pentru mărirea productivității și asigurarea potențialului maxim al laptelui, s-au creat aparate și instalații speciale pentru hrănirea iepelor-mamă, pentru muls, conservarea laptelui și pentru obținerea laptelui praf prin uscare.

S-au făcut tratamente cu laptele provenit de la iepele de orice rasă, dar așa cum s-a constatat în clinicile din Republica Federală Germania, cele mai bune rezultate se obțin cu laptele de la iepele Haflinger.

Recunoscute fiind efectele binefăcătoare ale laptelui de iapă, înregistrăm cu satisfacție încă o victorie a calului în lupta sa pentru supraviețuire și revalorificare.

Cristian ȚOPESCU

handbal

5 bare ne-au barat drumul spre aur

Medalie de argint la campionatele mondiale de handbal feminin 1973. Răsplată pe merit a jucătoarelor, antrenorilor și a tuturor celor care, de atîta timp și cu atît succes, ostensec pentru acest sport și cărora le adresăm sincere felicitări.

Pe lingă cei 7 000 de spectatori din sala «Pionir» din Belgrad, care și-au susținut frenetic favorita, un rol însemnat, care a deschis victoria echipei gazdă, l-au avut barele porții apărute de Istavnovici. De 5 (cinci) ori mingea expedită de jucătoarele noastre a întîlnit aceste bare! 5 (cinci) centimetri mai la stînga, la dreapta sau mai jos ne-au închis drumul spre titlul mondial. Dacă doar două din cele cinci bare erau goluri, barele acelea din care — pe contraatac — iugoslavele au înscris prin aceeași Palavera, rezultatul putea fi altul. Poate niciodată n-am urît atît barele porților ca în finala din 15 decembrie.

Nici pînă acum ierarhia acestui sport nu a fost stabilită de întreceri între balerine (clasarea fostei mondiale — echipa R.D. Germane — abia pe locul 9 (!), fiind cu atît mai surprinzătoare), dar această finală ne-a convins definitiv că romantismul handbalului feminin a apus, că handbalul feminin e un joc foarte... bărbătesc. De cinci ori au ajuns

iugoslavele în inferioritate numerică (și mai puteau rămîne de cel puțin cinci ori dacă arbitrul voia să vadă totul) datorită jocului prea tare practicat. Adăugînd la jocul dur al adversarelor noastre neșansa și faptul că echipa noastră a avut majoritatea jucătoarelor accidentate, locul doi obținut este cu atît mai lăudabil.

Trebuie să recunoaștem totuși că reprezentativa noastră a fost învinsă de o echipă omogenă, excelent pregătită fizic și psihic, inteligent condusă în teren. A mai fost învinsă și de o Antici, jucătoare de mare talent, cu mult curaj și forță de pătrundere, care știe să angajeze decisiv un pivot și să depășească blocajul advers. A mai fost întrecută și la capitolul măiestrie, la ceea ce se învață în sute de antrenamente: trei goluri și trei... lovituri de pedeapsă (deci șase goluri) au realizat campioanele mondiale prin angajarea pivotilor cu mingi trimise «la întîlnire» în interiorul semicercului de la șase metri. A mai fost învinsă și de propria teamă a antrenorilor noștri de a o menține mai mult în teren pe Lidia Stan în locul Elenei Ionescu, care a apărat cu multă dragoste... dar fără o mină.

Ilie TUDORA

Profesor Virgiliu Martinescu — str. Industriei nr. 15 — Pitești. — La ce interval se numesc (sau se aleg) membrii Biroului federal sau ai Federației?

— De cîteva ani, regulamentele au devenit o adevărată maculatură și cum trebuie să apelez la ele pentru a vă furniza date precise, mă las păgubaș...

— Cînd aveți de gînd să reluați activitatea de antrenor?

— Acum, după ce am predat manuscrisul cărții «Ce rău v-am făcut» editurii «Junimea» din Iași, pot spune că după 1 ianuarie 1974 voi redeveni antrenor.

Jianu Teodor — str. Saturn nr. 45 — Galați. — Sub semnătura corespondentului județean Sîrîopol Telemac ziarul «Sportul» a publicat recent un material (destul de curajos zic eu), privind anonimul în care se zbate fotbalul gălățean. Ca fost antrenor la Galați, considerați că au fost aduse la cunoștință opiniei publice adevăratele cauze ale regresului fotbalului din acest oraș?

— Am citit și eu materialul în cauză și părerea mea este că spune foarte puțin opiniei publice. Odată, într-o plenară a Comitetului federal, scriitorul Eugen Barbu a spus președintelui federației: «Tovarășe președinte, în socialism cînd treaba nu merge își dă demisia directorul, nu se concediază dactilografele».

La Galați, cred eu, s-au concediat cam des (în fotbal) dactilografele...

— Ce credeți că trebuie întreprins pen-

tru redresarea fotbalului românesc?

Un lucru simplu, dar care se dovedește imposibil de realizat: să-l organizăm tipic fotbalistic.

N. Dragomirescu — bd. 13 Decembrie 4 — Timișoara

— Întîmplător am fost martor la meciul de la Sîlnicolaul Mare dintre echipa Unirea și Minerul Moldova Nouă. Într-o atmosferă de «texas», nu numai că oaspeții au fost frustrați de rezultat, dar observatorul federal trimis din București, tovarășul Roșu, s-a transformat în cel mai feroce dușman al lor. Cum e posibil?

— Problema cu observatorii a început să «mirosă». Eu știu unii care se duc numai într-o direcție, într-un anume oraș, și n-ar fi rău să se cerceteze dacă nu cumva mai au cîte o locuință... de oaspeți, bineînțeles.

— Am citit relatarea dumneavoastră cu privire la meciul Delta Tulcea — F.C. Galați și aș vrea să vă întreb cum se mai comportă publicul local?

— Am să încep prin a spune că la meciul la care vă referiți aprecierea dată de corespondentul local al ziarului «Sportul» (M. Topolschi) lui C. Manușaride a fost: «A arbitrat excelent». Și într-adevăr așa a fost. În schimb, la ieșirea de pe teren cîteva zeci de huligani, răsturnați peste tunelul de plasă de sîrmă, au făcut ca arbitrul să iasă alb (deși era îmbrăcat în negru) de potopul jeturilor de salivă...

T. Pavelescu — str. Vasile Lupu —

ilie năstase, aeroportul otopeni, miercuri, 19 decembrie 1973, orele 24 fără ceva: «spuneți-mi locul, ora și cum să vin îmbrăcat»

Noapte de iarnă și ceață bolnavă peste Bucureștiul care se apropie de sărbători. Aflu, în ultima clipă, că avionul cu care Ilie Năstase revine în țară face cale întoarsă de la Otopeni la Arad, din cauza acestei ceți. Și mai aflu, acum, la miezul nopții de miercuri spre joi, că aerul se limpește și avionul va ateriza la Otopeni. Îmi face plăcere să merg, pentru prima oară, spre a întâmpina un mare campion pe un aeroport. N-am făcut-o încă acum, din cauza inghesuiei. În vreme de zi, cam mulți se inghesuie să se fotografieze cu campionul care se întoarce în țară. Noaptea — am eu presimțirea — nu vom fi mulți. Și, iată, nici nu simțem. Șapte-opt oameni, plus câțiva tineri militari, și aproape de miezul nopții se anunță sosirea. În fine, scurte formalități de vamă, după ce, dincolo de geamurile împiclate încă, ecoul avionului sosit se stinge. Într-adevăr, apare soția lui Năstase. Mă rog, rămân trei pași înapoi. Și iată-l pe Năstase! E într-adevăr un copil superb! Nu prea-mi place să cunosc vedete, poate din vedetism. Mă feresc de sfintele decepții ale întâlnirii cu realitatea miturilor. Însă Năstase mă impresionează de la început prin nemiapomenita stângăcie cu care rostește: «E așa de târziu și m-ați așteptat... Mi-e rușine...» Îi e rușine! În loc să le fie rușine celor care, iubind performanțele lui, au ezitat să-l întâmpine la sosirea în țară, îi e rușine tot lui! Și anume de faptul că e cam târziu. Și spune asta convins și candid. Și pare a încerca încă o dată să se scuze, și suride îndatoritor, și zice: «Ei, unde mergem? Mergem unde? La vreo circumă, undeva?» Desigur, nu

mergem nicăieri. Dar e bine că el ne întreabă asta. E bine, pentru că regula vedetei e să pară obosită. Dar regula marelui sportiv e să fie obosit și să nu facă lumea vinovată de asta, să dosească eventuala oboseală și să-și joace, fără milă, rolul de mare sportiv. Deci zice: «Ei, unde mergem?», după mii și mii de kilometri, după atâția «mergem», și «mergem», și «mergem», Năstase mai are puterea să ne provoace acel firesc refuz, la miezul nopții în care se întoarce, pentru zece zile, acasă...

Apoi, profesorului Ștefan Georgescu îi vine în cap una din ideile pe care le discutăm împreună și care înainte de a fi bine definită își găsește în Năstase un repede ecou, anume îl întreabă: «Uite, «Flacăra» vrea să-ți dea un premiu, o cupă. Ești de acord?» Năstase ne privește și răspunde prompt: «Asta mîine, nu? Că acum nu se poate asta. Mîine. Spuneți-mi numai unde să vin, la ce oră și cum să fiu îmbrăcat». Într-adevăr, asta e problema: unde să vină, la ce oră și cum să fie îmbrăcat! Firescul, superbul băiat, fără egal între toți tenismenii de azi ai lumii, cere amănunte, cu sfială, despre locul, ora și felul cum trebuie să fie îmbrăcat când va primi semnul nostru — desigur doar simbolic — de stimă față de performanțele lui și — iată! trebuie să recunosc în ultima clipă — de iubire față de întreaga și aleasa lui purtare, firească, la ora 12 noaptea, în ceața unui aeroport românesc, undeva, acasă...

Adrian PĂUNESCU

poșta fair-play

Constanța — Am văzut în echipa Jiul Petroșani un tânăr jucător cu numele de Stoichiță. De unde vine și ce perspective are?

— Este crescut la școala din «Ștefan cel Mare», adică la Dinamo-București, școala ce a dat fotbalului românesc mulți jucători de valoare. Cunosc bine și pe jucător și pe tatăl său (antrenor de fotbal) și am convingerea că tânărul Stoichiță se va consacra în Valea Jiului, ca și alți predecesori: Libardi, Mulțescu, Roznai...

Mihai Mitrofan — str. Lenin bl. 4 — Bacău — De ce plecați atât de repede de la conducerea echipeilor pe care le antrenați? Sînteți singurul antrenor — poate din lume — care nu se acomodează cu nici o echipă.

— Pentru că țin să se respecte clauzele contractuale, pentru că doresc să feresc fotbalul de imixtiune și mai ales să se înțeleagă odată pentru totdeauna că și jucătorul român are datoria să execute dispozițiile și nu să «execute» antrenorii!

Vasile Papadopol, str. Măgurii — Brăila. Ați citit cumva interviul lui Valeriu Călinoiu (mastru emerit al sportului, de 30 de ori internațional) din nr. 23 al revistei «Sport»? Dacă da, ce v-a reținut mai mult atenția?

— L-am citit și-l felicit pe Valeriu Călinoiu pentru acuratețea opiniilor. Merită a fi subliniate următoarele păreri: a) atunci când se analizează problemele de fond ale fotbalului, lucrurile să fie luate pieptis cu măsuri

realiste, lucide, vizînd nu numai actualitatea, ci și perspectiva, nu vîrfurile piramidei, ci și baza ei; b) Ajungînd totuși pentru prima dată în anii postbelici, la un turneu final al «Mondialelor», ne-au furat apele entuziasmului și am pus iar semnul egalității între echipa națională și întregul angrenaj al fotbalului autohton; c) am ajuns să avem mai mulți așa-zii manageri, decît antrenorii; d) o poliță în alb nu poate ține locul experienței, absolut necesare. Mă îndoiesc că se poate trece cu randament imediat din terenul de joc direct pe banca antrenorilor unor echipe cu cerințe mari de performanță...; e) antrenamentul trebuie să aibă în vedere niște fotbalisti și nu niște atleti.

Teodor Florian-Drăgan — București — De ce dumneavoastră — sau alți antrenori prin mîna cărora au trecut cel puțin două generații de fotbaliști — n-ați reușit să schimbați stilul demodat, bătrînesc, departe de realitatea modernă, al jucătorilor noștri actuali?

— Probabil pentru că nu ne pricepem! Deși nu știu ce considerați dumneavoastră «realitate modernă». Oricum însă în ceea ce mă privește, îmi amintesc că echipele antrenate de mine au jucat mai mult pentru spectatori decît pentru rezultat.

Constantin TEAȘCĂ

cronica de fotbal ce-i de făcut? (I)

Mult așteptata ședință a Comitetului federal de fotbal s-a aminat în mod prudent la nu știm ce dată, din motive ce ne scapă. O dulce amorteală domnește peste sportul rege. Jucătorii sînt la părinți sau la logodnice; care nu împletește tricouri sau nu merge la schi, la drumul plăcut al cîte unei crame pentru întremare. Vacanță obligatorie, binemeritată...

Dar problemele fotbalului nostru nu cunosc vacanța pentru că ele sînt de o stringență actualitate. Iată, anul '73 poate fi marcat prin lipsa noastră de pe lista celor ce merg la Campionatul Mondial. La vremea pierderii oricărei speranțe nu s-au auzit lamentările de rigoare ca în ani mai vechi. Nu s-au făcut procese, dar nici resemnarea asta nu e bună la ceva. În definitiv, noul cuplu de antrenori ai naționalei promisese cîte ceva și nu s-a ținut de cuvînt. Măcar o explicație publică ar fi fost necesară, ea, această explicație, lipsește pînă în zilele celui mai blînd decembrie. Trist mi se pare că nu se anunță măsurile luate pentru viitor. S-au stabilit cîteva date pentru niște «amicale» în care noi îi vom ajuta doar pe alții să intre în formă pentru întrecerea supremă sau, pur și simplu, vom face «teste», pentru ce să facem «teste», nu pot să vă răspund.

Observatorii reci ai vieții fotbalistice pot să constate mai vechi curenți de organizare în acest domeniu, să scrie la ziare și cam atît! Măsuri nu știm a se fi luat sau în perspectiva de a fi luate. Mai întîi, surprinde monstruosul birocratism care domnește de ani de zile în Federația noastră de fotbal. O aglomerare de funcționari, cu treabă sau fără de treabă, încurcă lucrurile în modul cel mai vizibil. Comisii și comitete, decizii peste decizii, dar nimic viu, nimic eficient. O blîndețe ciudată apasă peste umerii tovarășilor noștri cuprinși de o dulce nostalgie. Nume cunoscute stau și învîrtesc hîrțile prin birouri în timp ce află din ziare că mai bine de 800 de antrenori sînt așteptați la cluburile din țară, conduse de pe tușe de amatori. În agricultură și industrie acest birocratism e pe lichidate. Agronomii au fost trimiși pe cîmp și inginerii în uzină, numai în fotbal, în loc de alergătură și idei, se stă la taclale.

Încă din anul 1967 există o hotărîre de partid care prevede să se ia măsuri pentru autonomia Federației de fotbal și înființarea de cluburi. Despre autonomia celui mai înalt for fotbalistic nu am auzit încă nimic. CNEFS-ul, ca o cloșă geloasă, nu lasă să răsuflă pe nimeni și mutarea sediului celor ce se ocupă de soarta balonului rotund a rămas ca pînă ieri, o utopie. Eu cred că și cei ce ar fi trebuit de mult să se adune măcar sub un cort la Herăstrău sînt vinovați pentru că nu au avut curajul de a spune: destul cu talmeș-balmeșul ăsta! Vrem să facem ochi, precum copiii! Paralizia în inițiative de aici vine, de la tutela continuă pe care o suportă Federația de specialitate. Cît despre cluburi, ele au mai crescut la număr și rezultatele nu sînt dintre cele mai rele. Dacă ne uităm la U-Craiova și la F.C. Constanța, aflate pe primele locuri, ne dăm seama că s-a schimbat ceva, pozitiv, pe malul mării și în Bănie. Nici Argeșul nu stă rău, și el e de asemenea club de fotbal. Dar după 6 ani de la Hotărîrea sus-numită era timpul ca aproape toate, ce zic eu aproape, toate echipele noastre de prima divizie să fie de-acum cluburi organizate temeinic. Aceeași inerție, aceeași lipsă de inițiativă face ca timpul să treacă și noi să rămînem la forme anacronice de existență.

Pentru tutelarea fotbalului de către CNEFS avem explicația că acesta aduce bani și poate ține pe spinare și alte discipline sportive, deși, prin degradarea lui evidentă, de la an la an, s-a ajuns la o îngrijorătoare scădere a numărului celor ce plătesc ca să vadă un soccer de calitate. De aici cercul vicios peste care nu se poate trece: banii scad, calitatea jocului se degradează, spectatori se împuținează, și dacă spectatorii absentează, susținerea altor discipline sportive pe spinarea fotbalului devine un vis. Fotbalul produce el însuși o problemă de autofinanțare. Și atunci ce-i de făcut? Singurul răspuns la întrebarea care ne frămîntă de ani de zile este unul singur: privirea realistă a problemei, alegerea unui birou activ la Federația de fotbal, format din oameni tineri, cu inițiativă, gata să facă din acest sport și o afacere rentabilă, pentru că așa cum vom vedea, fotbalul poate fi foarte rentabil, așa cum a fost totdeauna...

Eugen BARBU
(Va urma)

repriza a treia credeți că năstase o să salveze și fotbalul ?

Stimați tovarăși, legați de fotbal prin fapte sau prin vorbe, a sosit ora adunărilor și a adevărurilor.

Un an întreg —
— v-ați luat angajamente,
— ați promis,
— ați făcut «dezbateri și analize fructuoase»,
— v-ați supărat,
— ați amenințat,
— ați tăcut și ne-ați dus cu tăcerea,
— ați vorbit și ne-ați dus cu vorba,
— ați făcut publice intențiile fotbalului nostru,
— ați făcut, bineînțeles, publice materializările — în fapte — ale acelor intenții.

A sosit, ca și în toate sectoarele vieții noastre, ora bilanțurilor de sfîrșit de an.

Ce ne-a adus nouă, iubitorilor de fotbal românesc, anul 1973?

1) Ne-a adus multe speranțe în calificarea reprezentativei la turneu final al C.M. de la München. Speranțe sprijinite pe declarații îndrăznețe, pe planuri cu anvergură, pe angajamente. Meciul de la Leipzig ne-a culcat însă la pămînt speranțele. Fotbalul nostru nu va fi prezent la marea întrecere a valorilor soccerului mondial. Deși ne era suficient doar un rezultat egal în partida- retur cu echipa R.D. Germane, l-am ratat și am ieșit din marea competiție după o perioadă în care fotbalul românesc se prezentase onorabil atît în Campionatul Mondial cît și în cel european.

Sintetizînd: obiectivul nr. 1 — nerealizat.

2) În cupele europene — evoluțiile echipeilor-ambasadoare ale fotbalului nostru s-au soldat cu foarte puțin. Destinul F.C. Argeș în Cupa U.E.F.A. fiind sacrificat de o înțele-

gere îngustă a raportului echipă națională — echipă angajată în competiții europene, celelalte «fronturi» ne-au adus o singură satisfacție, eliminarea Fiorentinei, echipă de calibrul în fotbalul italian. Pe ansamblu însă am contact mult prea puțin în competițiile europene.

3) La juniori, judecînd după rezultatele din ultimul an (Turneul U.E.F.A., partide internaționale amicale), s-ar putea crede că am avut o generație mai puțin dotată. Ceea ce ar fi, desigur, singurul argument inatacabil. Nu apar în fiecare an Dobrini, Dumitri sau Nunweilleri. Ce ne facem însă dacă «lipsa de talent» o punem greșit pe seama juniorilor și răul vine tot de la talentata noastră federație?

Cam asta ar fi totul. N-am investigat, în rîndurile de față, fotbalul prin corespondență. Poate că acolo am fost de netrecut în apărare și mai incisiv în atac. Pentru că la fotbalul jucat pe teren am fost incisiv mai ales în vorbe. Faptele — la tenis, la handbal, la box. Credeți, oare, că Năstase o să salveze și fotbalul?

Marius POPESCU

P.S. Marșea trecută, în ședința Biroului federal, președintele F.R.F., Mircea Angelescu, i-a mulțumit — printre altele — antrenorului Valentin Stănescu pentru munca depusă la conducerea echipei reprezentative, pentru eforturile sale etc. Gest elegant, dar cu ce folos? Intențiile, să zicem bune, ba chiar și eforturile nesoldate cu rezultate înseamnă azi prea puțin. Și rezultatul e unul singur: nu ne-am calificat la München.

Cu pletele albe, neverosimil de lungi, călcînd de pe o traversă pe alta cu virful pantofilor de parcă ar fi executat un număr de balet ciudat, bătrînul autopsier care aducea în fiecare mină acele îngrozitoare «dovezi» ale accidentului de cale ferată, cu pletele lungi bătute de vînt spuneam, bătrînul autopsier părea o ființă bizară. Bătrînul acela de treabă, imperturbabil, stringea de-a lungul liniei ferate tot ceea ce căpitanul Bogdan notase în caietul lui, de parcă ar fi fost un contabil ce făcea un inventar. De fapt eu, ca procuror, ar fi trebuit să fac procesul-verbal, dar nu eram capabil să notez cu exactitate în ce loc, pe a căia traversă, în ce poziție și cum au fost găsite ba o parte a trunchiului, ba alta, ba... Nu puteam face asta pentru simplul motiv că mi s-ar fi făcut rău și nu era tocmai recomandabil pentru un procuror să dea o asemenea dovadă de «slăbiciune». Și, bunul meu colaborator știa asta...

Victima

Îl chema Vasile D. și era foarte tînăr. Bogdan îmi adusese buletinul de identitate ce a rămas întreg în «partea superioară a trunchiului» (cum notase în procesul-verbal).

Ultimul tren ce trecuse pe acea linie înainte de semnalarea accidentului a fost o cursă, folosită îndeosebi de navetiști. Cei din jurul meu emiteau diverse ipoteze asupra modului probabil în care s-a produs accidentul și, cînd un impieगत a spus ceva despre marea aglomerație, despre unii care călătoresc pe scări, cu toate indicațiile că asemenea poziții sînt interzise, a explodat masivul căpitan care terminase inventarierea a ceea ce mai rămase din tînăr.

— Asta-i! Faceți instrucțiuni! Dați tot felul de ordine! Dar dumneata, ca impieगत, cite sesizări ai făcut la organele dumitale superioare ca să se pună mai multe vagoane la această cursă aglomerată de navetiști, că doar știți bine că de ani de zile oamenii stau ca sardelele pînă la primele stații?! Bine că ați dat instrucțiuni să nu mai circule pe scări!...

Reprezentantul căilor ferate nici n-a apucat să răspundă, că l-a luat în focuri medicul judiciar.

— Faceți instrucțiuni! Bravo! Tot felul de instrucțiuni. Dacă prindeți pe unul fără bilet îl amendați cu nu știu ce sumă mare, dar cînd se întîmplă vreun accident cereți tot felul de forme din care să rezulte că victima a fost în culpă, ca să scăpați de răspundere!

Impieगतul a încercat să spună ceva despre unii tineri care chiar și atunci cînd nu e aglomerație tot pe scări călătoresc, chiuind și făcînd tot felul de mișcări riscante, dar nimeni nu l-a ascultat. A înțeles omul că nu prea are simpatizanți în anturajul meu și și-a văzut de drum.

După ce toți și-au descărcat furia pînă și asupra roților de tren, am trecut la chestiunile mai realiste. Tînărul, din ale cărui acte rezulta că lucra la uzina din oraș, era probabil un navetist. Trebuiau deci căutați cei ce fac de obicei drumul cu el spre a reconstitui împrejurările accidentului. Nu am început bine investigațiile, că ne-am lovit de un prim obstacol: tînărul făcea naveta, dar pe o rută opusă. De astă dată a luat trenul, neexplicabil, în cu totul altă direcție decît spre casă.

I-am interogat pe cei care au călătorit cu cursa din care a căzut, dar nimeni nu văzuse accidentul. De obicei, navetiștii se cunosc între ei, se string cam aceiași la cite un joc de «șeptic» cît durează drumul, dar pe acest tînăr, care nu făcea parte din «direcția lor» (folosesc expresia în sensul mersului) nu l-au băgat în seamă.

Am cerut relații de la cei ce îl cunoșteau la locul de muncă. Dacă așa fi suprapus una peste alta toate declarațiile strînse la uzină și apoi le-aș fi supus unui fascicol de raze penetrante, ar fi ieșit în contur ceea ce numim «portretul unui...». Era respectuos, disciplinat, harnic, făcea liceul... nimeni nu știa să fi avut dușmani. Nu se putea obține explicație în legătură cu urcarea lui în acea cursă, că nu fi supt din greșeală», spuneau unii. «Nu se poate,

DOSAR FLACĂRA

mortul de pe calea ferată

spuneau alții. Un navetist care face același drum de mii de ori, chiar și beat, chiar și adormit, nu greșește cursa.» Din păcate, nu se găsisse nici biletul de călătorie asupra lui, spre a putea deduce stația unde ar fi urmat să coboare. Trebuia să admitem deci ipoteza că tînărul s-a urcat din greșeală în această cursă și apoi, cînd și-a dat seama, a încercat să sară din mers și a căzut sub roți. Cum se exprima un coleg al meu, finalizarea anchetei printr-o asemenea deducție însemna că am avansat în aflarea adevărului («exact cît înaintează găina care se învîrtește în jurul cuibului»).

„Cîntecul bradului“

Cred că ideea a fost a ofițerului de miliție, de ne-am dus din nou în satul unde locuia tînărul tocmai în ziua înmormîntării. Se pare că familia lui se trăgea de pe undeva din părțile Hațegului, sau Zarandului, fiindcă bunica lui îl bocea spunînd acel tulburător «Cîntec al bradului». Al bradului tînăr cu o creangă uscată, de soartă însemnată... Al bradului la care în zori, cu ceață pe brațe și rouă pe frunte, vin doi pețitori care au trecut peste cîmpii, munți și ape ca să îl găsească... vin foarte de departe, pentru a-l duce și mai departe... Vor ingenunchea în fața lui și apoi vor împlini voia destinului izbîndu-l cu securile. Mă gîndeam la cei doi ciobani care vor împlini fața de al treilea destinul hărăzit, legarea nunții cu eternitate, cu neștiința, mă gîndeam că poate cîntecul bradului, prin modul în care prezintă demnitatea mirelui în fața ineluctabilului destin al existenței umane, este poate expresia aceleiași concepții despre contopirea cu eternitatea, mă gîndeam... dar căpitanul de miliție m-a tras deoparte. Mi-a șoptit ceva despre o fată care plîngea, iar după port nu era din acel sat, și nici din datele culese de noi nu rezulta că i-ar fi fost...

Am așteptat pînă la sîrșitul înmormîntării ca să putem vorbi în liniște cu ea. S-a lămurit foarte repede motivul pentru care nefericitul tînăr se urcase în cursa respectivă. Venea la ea. Ne-am oferit să o ducem pînă în satul ei cu mașina procuraturii și pe drum am discutat multe și de toate. Din multele spuse de ea, mintea mi-a rămas agățată de două fraze. «Nu a venit la mine decît Nelu, de la turnătorie. Am presimțit că s-a întîmplat ceva rău, că Vasile... Fratele lui, care e militar, nici nu a putut fi anunțat ca să vină la înmormîntare.»

— Nelu, acel prieten c...
tea lui Vasile?, am întrebat.
— Da, cred că da, mi-a
nu a venit la înmormînta

Ultima

A doua zi dimineața
tanul Bogdan l-a con-
facem teatru, exact la
trimite!» În fine, di-
spună la toate priete
spital. Același lucr.

Am început apo-
era un băiat cu to-
gos, cu mai mult.
mă întrebam și t
După o serie de
fratele din arm.
după ce am av
nez în spital.

Pregătisem
cîteva clipe în
Nelu, simțear
dovedească r

Nelu era
știe nimic d
dar nu «pr
murit într-u
bun... Nu l-
— Spui că
murit?

— Păi, așa
venit niște fete
murit.

Am început con-
cursă. Apoi cu fat
spuneau doar lucruri b
tive, dar toți îmi respecta
rea lui Vasile în spital.

Nelu începuse să dea sen-
l-am invitat la spital. «Pentru un
spus.

În rezerva cu atîta greutate obținută
victimii, neras, palid (era doar sincer afe-
Vasile) și-a arătat pentru o secundă fa-
ceafului. Doctorul, bine instruit și
afară.

Am urcat tăcuți în mașină. T
Bogdan, și Nelu. Acum urma
— Mă duceți la arest?

demarat motorul, iar
— Nu, mai întî-

cum l-ai împin-
Am înreg-

pe treptele va-
roage de Nelu, o

îmi pare bine că
după fata aceea

În seara ace-
cînd ne-am de-
rugăminte: «Știți,
dovedit pe crimina
procedat».

Poate nu a fost toc-
de clipa aceea în care
spre a-și salva viața, și c
amintit de autopsierul c
lungi și am considerat c

Vremea în săptămîna viitoare

ger. ceață. ninsori viscolite

Orice val de aer rece e urmat, ca o reacție, de unul mai cald și, în intervalul ce urmează, de la 23 la 29 decembrie, vom avea o astfel de succesiune.

În primele două zile, deși temperatura va fi în creștere, vremea va fi anormal de friguroasă cu nopți geroase, în cursul cărora temperatura va coborî pînă la -20° în Cîmpia Dunării și pînă la -28° în nordul Transilvaniei și Moldovei. Cerul va fi schimbător, cu înnorări predominante. Dimineața se va forma ceață însoțită de chiciură groasă. Unele din ceturi vor da, în partea de sud a țării, burnițe locale ce vor depune pelicule de polei pe sol și obiecte.

La 25 și 26 decembrie vremea se va înmoina în toate ținuturile, gerul slăbind din intensitate și în Maramureș, precum și în estul Transilvaniei. Cerul va fi foarte împeștriat de la o localitate la alta, variînd de la acoperit pînă la senin. Ceața va

fi un fenomen aproape general. Dimineața se va forma polei pe multe suprafețe. La orele de amiază temperatura va urca în jur de zero grade.

Între 27 și 29 decembrie se va produce o schimbare în aspectul vremii, prin pătrunderea unui front de precipitații în spațiul țării. Cerul se va acoperi în toate ținuturile. Vîntul se va roti din spre nord-est și se va intensifica în sudul și răsăritul țării. Vor cădea ploi și lapovițe ce se vor transforma repede în ninsori. În sudul țării și în Moldova aceste ninsori vor fi viscolite. Temperatura va începe să scadă din ce în ce mai accentuat.

Aceste ninsori, din preajma revelionului, vor depune pe unele suprafețe un strat apreciabil de zăpadă, creînd astfel probleme nedorite și neplăcute serviciilor de salubritate și de întreținere a drumurilor.

TOPOR

COPERTA NOASTRĂ

Instantaneu cu mere

Fotografie de

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 —

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Case

41

Prezentarea artistică:
Mircea FODOREANU

ra

Tinara actrita de culoare
ESTHER ANDERSON
lansata de filmul lui Bob Freeman
„Coruptibilele“

bunat buna
la serial si n
line nca o
ste s

Acest numar al revistei noastre s-a tiparit intr-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU